

است. اما این مسئله از حدود اختلاف خارج بود. چرا؟ بواسطه اینکه وزارت داخله در اینجا دخالت کرد و حکم داد بجا که استرآباد که انجمن نظار اول صحیح و قانونی بوده است و کسی نمی تواند او را منحل کند.

انحلال او بی قانونی است و هر عملی که انجمن نظار دوم کرده باشد از درجه اعتبار ساقط است و انجمن نظار دوم قانونی نیست.

آقا هم از انجمن نظار دوم انتخاب شده اند به دلیل این راعرض می کنم؟ این چهار تلگراف است از وزارت داخله بچکومت استرآباد نوشته شده قریب به یک مضمون در پنج دلو ۱۳۰۳ می نویسد:

استرآباد در جواب نمره ۱۱۰۰ فلان چون انجمن جدید قانونی نبود حکم بانحلال آن صادر و امر داده شده که بلافاصله باعضاء انجمن سابق را دعوت کنند تا انجمن را تشکیل داده مطابق قانون شروع بقدام نمایند در تعقیب این تلگراف اختلافاتی حاصل شد اینچنینا مجبور شدیم یک کمیسیون بکنند می نویسد.

استرآباد کفیل حکومت کبیله مفتش انتخابات در جواب نمره (۲۵۰۰) تذکر می دهد که اولاً نمرات فلان و فلان (که حالا نمی خواهم بخوانم) تأکید در تشکیل انجمن شده و دلیلی برای انحلال انجمن سابق نبوده است.

ثانیاً بعضی وصول تلگرافات نمره (۵) مفتش و نمره (۲۰۳۵) حکومت بنمره (۶۷۶) تلگراف شد شکایت رسیده که اعضاء انجمن سابق دعوت نشده اند و در آن تلگراف نیز تصریح نموده است که انجمن سابق یک سلسله عملیات کرده اند و در نمره (۴۷۱۸) قید کرده است که انحلال آن انجمن قانونی نیست.

مگر اعضاء آن از این رفته باشند و در نمره (۴۷۲۲) بنمره (۷) مفتش و حکومت جواب داده و تکرار کرده است انجمن که سابق تشکیل شده بعنوان نرسیدن وجه تعطیل کرده اند. نمی توان یک چنین انجمن را منحل شده فرض کرد و بنمره (۴۷۹۷) در جواب نمره (۳۵) حکومت ذکر نموده است که انحلال آن انجمن مخالف قانون است و در نمره (۴۸۱۵) مخصوصاً حکومت و مفتش را بر رعایت اجرای قانون متوجه ساخته است و بنمره (۴۹۰۷) در جواب نمره (۹) بچکومت و مفتش تلگراف کرده است چهار نفر از اعضاء سابق را که دعوت نموده اند سه نفر دیگر را هم حاضر باشند دعوت نمایند که انتخابات را تمام نمایند و بنمره (۷۲۸) رمز بچکومت و مفتش تلگراف نموده است.

بر فرض اینکه هویت شاکس و انظمه

تصدیق نکند چون اظهارات از سابقه حکایات می کند وزارت داخله ناگزیر است که بشکایات ترتیباً داده اخطار نماید که انجمن سابق را نمی توان منحل شده دانست و نیز بنمره (۴۹۸۸) در نانی اعلام داشته است که نمی توان انجمن سابق را منحل شده دانست.

در صورتیکه چهار نفر از اعضاء رادعوت کرده اند سه نفر دیگر را هم اگر حاضر باشند دعوت نموده انتخابات را مطابق قانون پایان برسانند و بنمره (۷۳۱) رمزاً در جواب نمره (۱۰) مفتش نیز تصریح شده است که انحلال مخالف قانون است و در نمره (۵۲۵) اشاره کرده است که محتوبات دوسیه مشعر است که تعطیل انجمن بعذر نرسیدن وجه مخارج بوده است در این صورت با صدور تلگرافات مزبور تقاضای انجمن فعلی و عملیات آن اصولاً مخالف قانون و لغو است چه وزارت داخله عملیات حکومت را تصدیق نکرده است.

ثانیاً با تصریحات فوق که هیچگونه حقی نمی توان برای انجمن جدید قائل شد.

معمداً وزارت داخله از نقطه نظر بی طرفی که جن اجرای قانون هیچ منظوری ندارد.

با اینکه انجمن سابق را اولی و حق می داند مع هذا برای آنکه قانونی بودن انجمن سابق و با آن انجمن مهرر کردد کمیسیونی مرکب از اعضاء نمایندگان تشکیل داده همین دوره تکلیف را تعیین خواهند کرد.

بنا بر این باید عملیات را بهر کجا رسیده تعطیل کند تا رای کمیسیون را اعلام نمایند.

در خاتمه اشعار میدارد او امری که صادر میشود اجرای آن بر ما مورین فرض و دولت هلاکت است که در انجام تعلیمات او تأخیر نشود.

اگر در حین اجرای تعلیمات قانونی دولت چند نفری اطلاع بخینال خود در صدمه بجانی باشند و شما نتوانید آنها را ب حفظ نظم دعوت نمائید ناچار باید تصدیق کرد که در ابراز کفایت قادر نبوده اید.

البته اگر برای چنین امری همی که نهایت علاقه را بمن جریان آن دارم در خودتان که ایستی نمی بینید.

خیلی سهل است که تکلیف وزارت داخله را در تعقیب اقدامات و وظایف مهم قانونی خود روشن نمائید.

تلگراف دیگر (نمره ۶۱۲۱) :

استرآباد کفیل حکومت کبیله مفتش انتخابات چنانکه در نمره (۶۰۳۹) تذکر داده شد کمیسیونی مرکب از اعضاء نمایندگان در وزارت داخله تشکیل داده که پس از مذاکرات لازمه راجع

بانجمن نظارت انتخابات استرآباد با تفاق آراء و چنین اظهار عقیده نموده اند :

انجمن نظارت انتخابات را پس از تشکیل نمی توان منحل نمود مگر اینکه خود انجمن مانع جریان انتخابات واقع شود.

تغیر اعضاء انجمن نیز مصادمی که فائد صلاحیت قانونیه یا مستعفی نباشند ممنوع است.

باصمیم فوق جای تردید باقی نمی ماند که باید اعضاء انجمن سابق را علی الفور دعوت نموده و آنها را مطابق ماده هشت قانون انتخابات را بدو نفره موافق مقررات قانونی پایان رسانند.

همین ورقه است که در وزارت داخله نوشته شده و همین امضای آقایانی که حاضر بودند آقای آقا شیخ جلال الدین شاهزاده سلیمان میرزا خود بنده بجای آقای میرزا محمد صادق طباطبائی آقای نوری زاده آقای شریعت زاده این تلگرافات رفته است بعد از آن در ماه جمادی الثانیه ۱۳۴۲ انجمن نظار جدیدی حضور آن سه نفر در استرآباد تاسیس شده و سر تاریخ انتخابات استرآباد از این انجمن دوم گرفته شده است.

دلیل صورت مجلس با عرض می کنم که انجمن نظار اول قریب هفتصد نفره داده بوده است و درین عمل او را به بهانه پول نرسیدن تعطیل کرده بودند بکسومت از آن تفرقه هاهم مورد اشکال واقع شده بود که سفید مهر بود و امضاء و ثبت دفتر نداشته است.

در صورتی که برای سهولت امر نوشته اند آنجا گذاشته اند بعد بهر کس داده اند اسمش را در دفتر ثبت کرده اند آنها را سفید مهر کرده بودند که آنجا حاضر باشد و قریب هفتصد نفره داده بوده اند.

تاریخ آن در ماه رمضان بوده آنوقت صورت مجلس را از ماه جمادی الثانیه نوشته اند و باین قضایا نسخه من اجالتش را عرض کردم.

ابتدا در این صورت مجلس اشاره هم نشده است.

می نویسد طالب ماده ۳۸ قانون انتخابات خلاصه صورت مجلس انتخابات استرآباد ذیل درج میشود :

روز سه شنبه غره جمادی الثانیه ۱۳۴۲ انجمن انتخابات استرآباد تاسیس شد پس اینچاه شد؟

پس آن هفتصد نفره چه شده؟ پس انحلال انجمن سابق چه شد؟ همه از میان رفت؟

از اینجا قضیه شروع می کند که بخواند ورقه آقا انتخاب شده است همین وزارت داخله که این همه می نویسد و تصریح میکند که انجمن نظار اولی که همه اش در تلگرافات قانون و هیچ اثری بر او مترتب نشود و بنده هم هست او باید قانونی نیست.

همین وزارت داخله که در اصلاح و عدم صلاحیت ایشان کاذبی میدهد قسم خورده ام که نخواهم مگر و بچکومت میفرستد و میگوید استرآباد هستی.

آقا سید یعقوب نیست وکیل است.

دولت آبادی است.

عقب دیگر این صورت جمادی الثانیه ۱۳۴۲ نوشته شده و همین امضای آقایانی که حاضر بودند آقای آقا شیخ جلال الدین شاهزاده سلیمان میرزا خود بنده بجای آقای میرزا محمد صادق طباطبائی آقای نوری زاده آقای شریعت زاده این تلگرافات رفته است بعد از آن در ماه جمادی الثانیه ۱۳۴۲ انجمن نظار جدیدی حضور آن سه نفر در استرآباد تاسیس شده و سر تاریخ انتخابات استرآباد از این انجمن دوم گرفته شده است.

دلیل صورت مجلس با عرض می کنم که انجمن نظار اول قریب هفتصد نفره داده بوده است و درین عمل او را به بهانه پول نرسیدن تعطیل کرده بودند بکسومت از آن تفرقه هاهم مورد اشکال واقع شده بود که سفید مهر بود و امضاء و ثبت دفتر نداشته است.

در صورتی که برای سهولت امر نوشته اند آنجا گذاشته اند بعد بهر کس داده اند اسمش را در دفتر ثبت کرده اند آنها را سفید مهر کرده بودند که آنجا حاضر باشد و قریب هفتصد نفره داده بوده اند.

تاریخ آن در ماه رمضان بوده آنوقت صورت مجلس را از ماه جمادی الثانیه نوشته اند و باین قضایا نسخه من اجالتش را عرض کردم.

ابتدا در این صورت مجلس اشاره هم نشده است.

می نویسد طالب ماده ۳۸ قانون انتخابات خلاصه صورت مجلس انتخابات استرآباد ذیل درج میشود :

روز سه شنبه غره جمادی الثانیه ۱۳۴۲ انجمن انتخابات استرآباد تاسیس شد پس اینچاه شد؟

پس آن هفتصد نفره چه شده؟ پس انحلال انجمن سابق چه شد؟ همه از میان رفت؟

از روی دوسیه مطالعه میکند می بیند هفت نفر که مشمول صحت انتخابات هستند نوشته اند این انتخابات صحیح است.

حالا هات اینک که این انجمن جای آن انجمن را گرفته است آن قسمتی که از این دوسیه بیرون میاید این است که چهار نفر از اینها که عضو انجمن سابق هم بوده اند اگر خودشان را صالح برای انجمن ثانی نمیدانستند البته عضویت انجمن ثانی را قبول نمی کردند و اگر هم انجمن اول صالح بوده که اشیا اکثریت انجمن اول هستند و استعفا هم نکرده اند یعنی در انجمن ثانی حضور شده اند پس معلوم میشود اذعان آن انجمن اولی قانونی بوده.

اما قسمت دوم چون دوسیه مفصل بود چندین جلسه شعبه تشکیل شد و آقای نظام التولیه هم عضو بودند.

حالا هم اجازه خواسته اند ممکن است ایشان که از بنده مطلع ترند مفصل تر بفرمایند.

یک قسمت آن راجع به صلاحیت شخصی بود که نفر بودند تا جواب بدهیم بر فرض هم که میخوانند عقیده بنده این است که صلاحیت شخصی را (چنانکه بنده هم خودم دفاع کردم) را گذار کنیم به شخص نماینده زیرا خودش اصرار است و آقای شوشتری هم که خودشان حاضرند برای دفاع لذا بنده در خصوص صلاحیت شخصی چیزی عرض نمیکنم.

بعضی از نمایندگان مذاکرات کافی است رئیس - عده کافی نیست.

آقا سید یعقوب بنده پیشنهاد نفس میکنم.

رئیس - نفس داده میشود (در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از سه ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - پیشنهادی از طرف آقای دولت آبادی ریسه رسیده است.

راجح بموضوع آقای شوشتری قرائت میشود بعد رای میگیریم.

(شرح ذیل قرائت شد)

استدعا میکنم کمیسیون تحقیقی تعیین کرده در انتخابات استرآباد تجدید نظر شود باستانی که اظهار آنها در مجلس صلاح نیست رسیدگی نمایند.

دولت آبادی - آقایان ملاحظه فرمودند که بنده در توضیح صلاحیت شخصی خیلی باختصار گوشیدم و نخواستم وقت مجلس را تلف کنم لیکن چون نوشتجاتی هست که لابد باید رسیدگی بشود این است که استدعا کردم کمیسیون تحقیقی تعیین شود

و بان نوشتجات هم رسیدگی کنند که مخالف با نظامنامه و قانون هم کاری نشود

رئیس - آقای میرزائی (اجازه)

میرزائی - بنده بگویی یا پیشنهاد آقای دولت آبادی مخالف

از نقطه نظر اینکه دوسیه آقای شوشتری در شعبه یک که بنده هم عضو آن شعبه بودم تقریباً یک ماه وقت شده و مذاکره و مطالعه شده و خلاصه آن امروز را برتس تقدیم مجلس شورای ملی شده و بقدریکه شاید باید شعبه در دوسیه وقت کرده و در حقیقت این پیشنهاد آقای دولت آبادی یک توهینی است بشعبه و گذشته از آن بنده یک جهت مخالفتم این است که حقیقتاً از انصاف دور است که یک نفر نماینده که دارای اعتبارنامه صحیحی است و بچکومت آمده قریب هشتاد سرگردان و بلا تکلیف بماند و حالا که بعد از هشتاد رسیدگی کرده اند و ایرات آنرا به مجلس داده اند مدتی هم راجع بآن مذاکرات شده باز یک مدت دیگر ایشان را معطل و بلا تکلیف بگذارند که به کمیسیون تحقیق برود.

در حالیکه سه نفر از شعبه معین شدند آقای رئیس التجار و آقای آقا میرزا شهاب و بنده قریب بیست روز در دوسیه وقت کردیم و خلاصه را برتس را تقدیم شعبه کردیم و شعبه هم باز بدقت این دوسیه را رسیدگی کرد.

تصور میکنم دیگر جای اشکال باقی نباشد و خوبست حقیقه تکلیف ایشان را معین کنند جهت ندارد معافه کاری بکنند.

فضاوت که معافه کاری لازم ندارد آقایان اگر بشایندگی ایشان عقیده دارند امروز رای میدهند و اگر عقیده ندارند رد می کنند دیگر از این شاخه و آن شاخه و یک نماینده را معطل کردن بندسزاوار نمی دانم.

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای دولت آبادی.

دولت آبادی بنده عرض دارم رئیس - در اینگونه مواقع بیش از یک موافق و مخالف حرف نمیزد.

آقایانیکه پیشنهاد آقای دولت آبادی را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد باید رای بگیریم بر ابروت شعبه آقایانیکه وکالت آقای شوشتری را از استرآباد تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد وزیر فواید عامه - آقایان نمایندگان محترم می دانند که بهار و پاییز فقط فصول مناسب برای راه سازی است و تابستان

دیگر راه سازی نمیشود کرد از طرف دیگر نظر بمال زیادی که فعلاً ذکرش در اینجا مقتضی نیست امرید واری نمیرود بودجه هذمه السنه هم در موقع خودش بتصویب مجلس شورای ملی برسد که ترتیبی در ساختن راهها حاصل شود لهذا پیشنهادی از طرف دولت تقدیم مجلس شورای ملی میشود.

برای راه سازی و راه آهن جلفای تبریز که یاسد و شصت و شش هزار تومان اعتبار موقتی در هذمه السنه بوزارت فواید عامه داده شود یعنی همان اعتباریکه در پارسل هم تصویب شد.

آنوقت اگر در بودجه هذمه السنه بطوریکه پیشنهاد شده اضافاتی تصویب شد که باین مبلغ اضافه خواهد شد اگر اضافه هم نشد همان بودجه پارسل است و کلاً معوق نمی ماند فقط استعداتی که بنده دارم این است که نظر بفوریت مطلب اگر تاروز سه شنبه را برتس کمیسیون راجع باین موضوع حاضر میشود آنروز جز دستور قرار بدهند.

رئیس - غیر کمیسیون بودجه راجع به استخدام مستخدمین امریکائی مطرح است ماده اول مراجعه شده بود بکمیسیون (خطاب بمخبر را برتس حاضر نیست؟)

مخبر - الان تقدیم میکنم آن پیشنهادیکه آقای شیروانی کرده بودند در کمیسیون قبول شد

رئیس - ماده دوم (شرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - بوزارت مالیه و بوزارت فواید عامه اجازه داده می شود که مشترکاً بموجب کتبات یک نفر برای ریاست امور فلاحی استخدام نمایند مأمور منصور بایستی با تخصص فنی مقتضی و از اتباع دولت ممالک متعدده آمریکا باشد مدت استخدام مشارالیه از سه الی پنج سال و ابتدای خدمتش سه هفته قبل از ورود بایران و حقوقش سالیانه ده هزار دلار خواهد بود

رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه)

ناصر الاسلام - بنده در این موضوع استعجاله نکرده بودم خواستم به مقام ریاست تذکر بدهم قبل از اینکه وارد لایحه امریکائیها بشوم شاهزاده سلیمان میرزا تقاضا کرده بودند تلگراف راجع بشاهزاده سالارالدوله جز دستور شده و تقاضای بنده هم مربوط بآن تلگراف بود

رئیس - بلی ایشان یک همچو تقاضائی کرده اند قرائت میشود (بمضمون آتی خوانده شد)

این بنده تقاضا می نمایم تلگرافات راجع بسالارالدوله خوانده شود سلیمان - محسن

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا آقايان مسبوقند مطالبی که در جلسه خصوصی مذاکره میشود وقتی قابل ملاحظه باشد در جلسه علنی مطرح میشود و چون این تلگرافات در روز در جلسه خصوصی خوانده شد و هر کسی عقیده خود را در آنجا اظهار کرد چون اثری بر آن اظهار عقاید مترتب نیست.

آقایانده بهتر میدانم که در مجلس علنی تلگرافات خوانده شود هر کس هر عقیده دارد اظهار کند و چون مراجع شخص سالارالدوله بایران برخلاف صریح ماده قانونی است که در سوم شعبان ۱۳۲۹ از تصویب مجلس گذشته است و در اینجا باید صحبتی شود باید راجع بآن قانون و سایر ترتیبات دیگر هم صحبت شود چون ایشان هم در سرحد سابقه ایشان همیشه این بوده است که مشغول بعضی تقنیات و اسباب زحمت میشوند و در سرحد نزدیک يك قسمت مملکت هستند و ممکن است که ایشان در آنجا هم يك زحمتی تولید کنند و اگر چه با بودن اردوهای منظم نمیتوانند زحمتی تولید کنند.

ولی اگر زحمتشان باندازه پنجه بقیه هم اسباب پریشانی حواس باشد مناسب نیست بنده تصور میکنم هر چه زودتر تکلیف او معین شود بهتر است.

رئیس - آقای قی زاده (اجازه)

تقی زاده - بنده می خواهم عرض کنم در مقابل اولیای مهمی که در مجلس داریم اینکار اهمیتی ندارد و برخلاف تقاضای نماینده محترم هم نمی خواهم عرض کنم که مجلس نیاید.

ولی ممکن است بعد از انعام شور این لایحه به مجلس بیاید و اگر شاهزاده سالارالدوله پنجره دیگر هم در آنجا بماند گمان نمی کنم عیبی داشته باشد برای اینکه از قرار مسوع فریب دو ماه است ایشان در آنجا هستند.

رئیس - آقایانیکه این تقاضای شاهزاده سلیمان میرزا را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(عده برخاستند)

رئیس - تصویب نشد.

يك نفر از نمایندگان - بنا بود که بیرون مرایش برود.

رئیس - مراجعه شده بکمیسیون مرایش هم به مجلس مراجعه کرده است ماده دوم مخالفی ندارد؟

آقای سید یعقوب (اجازه)

آقای سید یعقوب - چون آقایان وزیر مالیه و وزیر فواید عامه هر دو تشریف دارند بنده این عرض را خدمتشان میکنم تا به نتیجه چه میشود.

اساساً مملکت ما يك مملکت زراعتی است و مملکت صنعتی نیست و حال آنکه دولت در نظر دارد مملکت ما را در تحت اصول زراعت جدید مرتب و اداره کند.

همه آقایان هم این را تصدیق دارند که اگر بخواهند يك مملکت زراعتی را از حال سابق خود بشکل جدید در آورند يك نفری نمیتواند از عهده اینکار بر آید برای اینکه حالا مملکت ما در مالیه چهارده پانزده نفر مستخدم امریکائی داریم میگوئیم کم است.

بنابراین برای اینکار يك نفر کم است زیرا يك نفر نمیتواند دستور زراعت جدید را بیا بدهد.

مگر اینکه بگوئیم این شخص را برای معلمی می آوریم کذا زراعت جدید را ما تعلیم کند.

والآن نتیجه که ما می خواهیم بگیریم از يك نفر نخواهیم گرفت مگر اینکه دولت در نظر داشته باشد يك عده را از ممالک متعهد آمریکا استخدام کند و يك نفر از آنها را بوزارت فواید عامه بدهند.

زیرا يك نفر فایده ندارد مگر این که باید اطلاعات پیدا کند که زراعت ایران چه طور است و این را ما خودمان میدانیم که مبنای زراعتمان چیست؟

با گاو آهن و با شخم زدن است و بنده عقیده دارم که این يك نفر را از این جا حذف کنند و وزارت تجارت و فلاحت که در نظر دارند يك روشی بزراعت ما بدهند خوب است بیاورند.

والا استخدام يك نفر فایده ندارد غیر از این که يك پولی هم از جیبمان بیرون می رود این است که بنده مخالفم.

وزیر مالیه - ممکن است که با اعمال حق با آقای آقا سید یعقوب باشد ما محتاج باشیم متخصصین فلاحتی متعددی داشته باشیم.

ولی هنوز آن موقع نرسیده است که ما يك عده متخصصین فلاحتی داشته باشیم يك کسی را داشته باشیم که در باب خالصجات دولتی نظریاتی بکند و وزارت فواید عامه یعنی وزارت فلاحت هم محتاج است باین که يك نفر را داشته باشد که در کلیه امور فلاحتی نظریاتی بکند و ممکن است بعد از اینکه يك نفر متخصص در این باب نگاه نظر بانی بکند و يك اطلاعاتی پیدا کرد آنوقت لازم بداند که يك عده بیایند این جا و مشغول امور فلاحتی شوند و اما اگر مقصود ایشان صرفه جوئی است.

گمان میکنم آنچه که ایشان پیشنهاد میکنند برخلاف صرفه جوئی باشد.

برای اینکه هنوز ما معین نکرده ایم که چند نفر باید بیایند برای چه کاره باید بیایند و این اطلاعاتی که میفرمایند ما از مملکت خودمان داریم خیلی اجمالی است

و کافی نیست از برای این که ما از جلالهین کنیم که چند نفر و برای چه اموری باید بیایند پس بهترین است این يك نفر بیاید و مطالعات خودش را بکند بعد اگر يك عده زیادتری لازم شد ممکن است استخدام کرد.

رئیس - آقای تدین موافقت؟

تدین - بلی.

رئیس - آقای دکتر آقايان (اجازه)

دکتر آقايان - خاطر همه آقایان محترم مسبوق است و همه میدانند که مراد از آوردن مستشاران آمریکائی اصولاً زود نقطه نظر بوده.

يكی از نقطه نظر سیاست سیاسی و دیگری از نقطه نظر سیاست اقتصادی و صلاح مملکت بوده و اقدام شده و باید هم بشود ولی اگر سیاست سیاسی و سیاست اقتصادی مملکت تقاضای این را بنمایند ما يك عده مأمورین متخصص مالی از آمریکا داریم که مالیه ما را اداره کنند این دلیل بر این نیست که در هر فنی که ما بخواهیم مستشار بیاوریم باید فعلاً آمریکائی باشد صحبت ملیت يك نفر مستشار در يك قضیه فنی که برای ما اهمیت ندارد.

صحت در فن و تخصص او تناسب کار او با احوالات این مملکت و بودجه این مملکت است.

همه آقایان میدانند که مملکت آمریکا يك مملکتی است که از سایر ممالک دنیا مردم میروند آنجا برای پیدا کردن ثروت و الا آن هم تا درجه همینطور است و بنابر این از يك عده مملکتی کسی خارج نمی شود برای اینکه برود در مملکت دیگر مگر اینکه آنادور بر آنجا که او در مملکت خودش دخلی کند بیاورند.

بنا بر این متخصص فلاحتی که ما مطابق این ماده می خواهیم بیاوریم در مملکت خودش بیش از پنجه هزار دلار قیمت نخواهد داشت و متخصص که در امر بکارش از پنج هزار دلار قیمت نداشته باشد.

از يك نفر متخصص متوسط هم کمتر است و صرف نظر از اینکه آب و هوای آن مملکت با آب و هوای مملکت ما و خاک آن مملکت با خاک مملکت ما و وضع مملکت ما خیلی تفاوت دارد به علاوه هزار دلار امروز دویست هزار فرانک می شود و دویست هزار فرانک ما می توانیم سه نفر متخصص درجه اول از يك مملکتی بیاوریم که از هر جهت بمملکت ما شبیه تر باشد و بهتر بتواند برای ما کار کنند مثل ممالک ایتالی فرانسه و غیره.

از طرف دیگر بنده يك چیزی را مکرر خواسته ام تذکر بدهم و آن اینست که در غیر از فن معاملات در علوم دیگر تخصص آمریکائی را هیچوقت نباید پالانتر از علوم فرانک دانست.

فکر دیگر ایشان این بود که چراستناً از آمریکا استخدام میکنیم علتش خیلی واضح است برای اینکه برخلاف آنچه که فرمودند آمریکا يكی از ممالکی است که اشبه از سایر ممالک است که

وهو و شرایط ارضیه و اگر از فرانسه متخصص فنی بیاوریم شاید درست شرایط فلاحتی مملکت ما را نداند.

اما آمریکا يك مملکت وسیع و دارای اقطار مختلفه است و حقیقتاً هم از حیث وضعیت ارضی خیلی شبیه بمملکت ماست او دیگر محتاج نیست.

که يك مدتی وقت خودش را صرف مطالعات ارضی مملکت ما بکند.

دیگر اینکه يك مساله دیگر هست که از نقطه نظر ثوری شاید غلط باشد اما اینست که وقتی دولت بخواهد شعبات امور مختلفه مملکت خودش را اداره بکند باستی ارتباطاتشان بهم بیشتر باشد و این را اساساً ما باید بدانیم که داشتن اداره خالصجات با طریقی که ما امروز داریم غلط است.

چه فرق میکند که دولت يك عایداتی از دست و تلگراف داشته باشد و تحویل وزارت مالیه بدهد یا اینکه عایداتی از ممدن داشته باشد و وزارت مالیه بدهد.

با اینکه عایداتی از ممدن داشته باشد و وزارت مالیه تحویل بدهد یا عایداتی از املاک دولتی داشته باشد و بایستی در آن يك وزارت فلاحتی باشد که میدان کار او خالصجات دولتی باشد.

زیر دولت باید در نشان دادن اصلاحات فلاحتی در املاک خودش پیشقدم باشد زیرا اگر دولت بخواهد فرم مدل یعنی مزارع نمونه در این مملکت تأسیس کند نمیتواند مالکین را ملزم بتأسیس يك همچو مزارع نمونه بکند در صورتیکه خودش خاصه داشته باشد.

بنابراین وقتی که متخصص آمریکائی استخدام میشود.

علتش يكی شباهت طبیعی آمریکا بایران است و دیگر ایجاد حسن رابطه ما بین شعبات مختلفه این کار است.

باینجهت باید خالصجات هم در آنجا از وزارت مالیه گرفته شود و تمام آنها در تحت اداره يك نفر متخصص اداره شود و اصلاحات عملی را که میخواهد بکند در خالصجاتش بکند و فقط وزارت مالیه عایدات آن خالصجات را مثل عایدات سایر وزارتخانهها ضبط کند.

پس از نقطه نظر وجود يك نفر متخصص نهایت لزوم را دارد و در همان حال نباید فراموش کنیم که اگر ما قدمها را يك مرتبه برداریم شاید بآن ترتیبی که منظور نظر است موفق بنتیجه نشویم برای اینکه امور فلاحتی منقسم بشعبات می شود و فعلاً ما يك نفر متخصص خواهیم خواست و اصلاحاتی که لازمست باید بدست آوریم در نظر خواهیم گرفت و پیشنهاد خواهیم کرد.

يكی از شعبات فلاحتی ما که در آنجا باید خیلی ترقی کند زراعت چای است که

در باب زراعت چای خود بنده جدا گانه از اهلاندر در شمال استخدام یکنفر متخصص هستم يكی دیگر از شعب فلاحتی ما جنگلها است که لایحه اش به مجلس شورای ملی تقدیم شده که از آلمان يك نفر متخصص استخدام شود.

پس در باب هر يك از این شعب که جدا گانه هستند باید یکنفر متخصص استخدام شود.

ولی فعلاً این يك نفر استخدام میشود بعد آنوقت متخصص فرعی لازم باشد باید بنظر او باشد زیرا خودمان اصلاً ممکنست در تشخیص اینکه چه نوع متخصص لازم داریم در اشتباه باشیم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کابینه.

رئیس - پیش نهادها قرائت میشود (بشرح آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در مسطر سوم اینطور اصلاح شود «مأمور مذکور بایستی بان تخصص فنی مقتضی و در امور فلاحتی اقطار دوسال عمل نموده و از اتباع دولت متحده آمریکا باشد».

بدالله نظامی.

رئیس - آقای آقا میرزا بدالله خان (اجازه)

آقا میرزا بدالله خان - بنده معتقدم که فقط باسم متخصص فنی نباید يك نفر استخدام کرد برای اینکه علم عمل لازم دارد ممکنست این شخص که بایران می آید دارای يك تصدیقانی باشد ولی در يك مدتی که ما او را استخدام کرده ایم در این مملکت مشغول تجربه يك خسارت هائی ما متوجه میشود.

بنابراین هیچ ضرری ندارد آن مستشاری که از آمریکا بایران می خواهد بیاورد يك کسی باشد که علاوه بر تخصص اقطار يكی دوسال هم عملیات زراعتی کرده باشد.

رئیس - عقیده کمیسیون چیست؟

مخیر - کمیسیون نمیتواند بگوید.

رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای آقا میرزا بدالله خان آقايانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

پیشنهاد دیگر آقای آقا میرزا بدالله خان:

بشرح ذیل خوانده شد

بنده پیشنهاد میکنم در ماده دوم در مسطر چهارم از سه الی پنج سال حذف و بجای آن از چهار الی شش سال نوشته شود.

آقا میرزا بدالله خان - قسمت اول پیشنهادی که عرض کردم تصویب نشد ولی در این جا عرض می کنم کسی که از سه الی پنج سال برای مستشاری امور فلاحتی وارد این مملکت می شود خیلی که

احساسات بخیر بدهد

اقلاً باید سه سال مشغول امتحان باشد پس این هم ضروری ندارد که از چهار الی شش سال باشد که اگر دوسال اوقاتش صرف امتحان شد اقلاً سه سال دیگر مشغول عمل فلاحتی باشد.

برای اینکه از سه سال الی پنج سال همیشه در خواهد شد که يك خط مستقیم امور فلاحتی ما بخط غیر مستقیم تبدیل شده و بعد هم کنتراست ایشان منقضی میشود و آنوقت تقریباً از امور فلاحتی خودمان دست کشیده ایم و آن ترتیبی هم که آن مستشار گفته باد نگرته ایم.

پس درین صورت اگر آقایان مساعدت فرمایند که از چهار الی شش سال باشد گمان میکنم ضروری نداشته باشد.

وزیر فواید عامه - اساساً ضرری ندارد که يك متخصص بیشتر ازین مدتی که مقرر است بفرمایند بماند ولی نمی دانم آقا چه تصور فرموده اند.

مگر راه تجدید کنتراست مسدود است؟

البته اگر دولت صلاح دانست کنتراست را تجدید میکند چه اهمیتی دارد؟

آقا میرزا بدالله خان - اظهاراتی که آقای وزیر فواید عامه کردند بنده را متقاعد کرد پیشنهاد خود را استرداد میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای افشار قرائت می شود.

بمضمون ذیل خوانده شد

بنده پیشنهاد میکنم ماده دو بطریق ذیل اصلاح شود

بوزارت مالیه اجازه داده میشود يك نفر متخصص فنی برای خدمت وزارت فلاحت و تجارت و فواید عامه استخدام نماید.

رئیس - بفرمایند.

آقا میرزا رضا خان افشار - عرض میکنم يك نفر متخصص فنی آمریکائی باده هزار دلار باین مملکت نمی آید اگر ما بخواهیم يك نفر متخصص بیاوریم باده هزار دلار قطعاً نمیتواند احتیاجات ما را آنطور که انتظار داریم رفع کند.

بعلاوه اشتراکی که وزارت مالیه درین خصوص دارد از نقطه نظر خالصجات است.

اگر وزارت مالیه در نظر دارد يك نفر برای خدمت خالصجات استخدام کند آن يك موضوعی است علیحد و باید يك نفر را پیشنهاد کند که خالصجات ما را بترتیب فرم معلول بیاورد.

ولی اصولاً باید مستشار در تحت نظر يك وزارتخانه مخصوصی باشد و مشمول وزارتخانه ای دیگری نباشد و مخصوصاً باید در

فصلت رئیس هر اداره فوق العاده اهمیت داده شود که دارای تخصص و عملی که برای آن تخصص داشته باشد دیگران تخصص نداشته باشند.

آن رئیس میتواند آنها را اداره کند و این شخص اگر بتواند خدمت در وزارت فلاحت و تجارت و فواید عامه را عملی کند و به حال خالصجات دولتی نه به حال خالصجات دولتی.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای افشار را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - پیشنهاد آقای سلطان.

بشرح ذیل قرائت شد

پیشنهاد می کنم در ماده دوم در مسطر سوم بجای امور نظف مدرسه فلاحت گذارده شود.

سید محمد سلطان

آقا سید محمد سلطان - چندین سال است مدرسه ای تأسیس شده است باسم مدرسه فلاحت.

يكی از نمایندگان - بیست و پنج سال آقا سید محمد سلطان - مقرر میاید بیست و پنج سال تأسیس شده است.

شاگرد هم از آنجا بیرون آمده و تصدیق گرفته است چه شده است که تا بحال موفقیت حاصل نشده است که از این شاگردان استفاده کنیم؟ بنده تصور میکنم اگر تازه سال دیگر بیست سال دیگر هم این مدرسه باشد.

با این شرح گراف هیچ فایده نخواهد داشت از این جهت بنده پیشنهاد کردم که يك نفر مدیر مدرسه فلاحت که دارای همین مزایا باشد استخدام و کنتراست نمایند.

وزیر فواید عامه - اگر مطلب تولید يك سوء تفاهمی در ذهنان نیست بمدرسه فلاحت نمی کرد بنده شاید بجواب آقا مبادرت نمی کردم و حکمت را با مجلس شورای ملی واگذار می کردم.

ولی از بیانات ایشان همچو فهمیده میشود که مدرسه فلاحتی که امروز هست و جزء وزارت مالیه است کاملاً بوظایف خودش عمل نکرده یا کوتاهی کرده در صورتیکه این طور نیست.

اولاً رئیس مدرسه امروز قانع که يكی از جوانهای تحصیل کرده متور الفکر این مملکت کسی است که حقیقتاً تمام هم خود را صرف به بودی اوضاع مدرسه و صرف تربیت يك عده شاگردی که بتوانند از عهده وظایف خودشان بر آید کرده است.

پس هیچ نوع ایرادی متوجه مدرسه فلاحت نیست و بیایه دانست که ترقی فلاحت فقط با مدرسه نیست يكی از عوامل ترقی فلاحت که متضمن ترقی اقتصادی مملکت

مدرسه فلاح ترقی نمیکند
سائل خیلی زیاد است و ترقی
های دیگری هم دارد و مدرسه
ملا بوظایف خود عمل کرده
این شخص بطور کلی برای امور
ان میباید یکی از شعبی که
نظر کند همان مدرسه فلاح
ن صورت این نظریه آقاهاست
گر بخواهیم تمام بار مدرسه را
نفر بگذاریم از آن يك نفر هم
بده نفر هم کاری ساخته نخواهد
باید واگذار کرد که کار او
بن قسمتی که در لایحه ذکر شده
سید محمد سلطان - بنده
استرداد میکند
پس - پیشنهاد آقای طهرانی
بشرح ذیل خوانده شد
بنده پیشنهاد مینماید که ریاست
ی تبدیل شود باین عبارت
می امور فلاحی و نیز در هزار
شود «پس هزار دلار»
پس - آقای طهرانی بفرماید
شیخ محمد علی طهرانی -
بفرماید که در صورتیکه اداره يك
نی باشد مخصوصاً در امور فلاحی
که ما نمیدانیم چند اداره یا چند
ادراست
فرض تعلیم است البته
بحتاج هستیم بمعلمین و این شخص
بظنرم میباید که استخدام میکنند
می والینه بتواند ریاست بناید در
نشینند مثل سایر رؤسای ادارات
هم عمل کند علاوه بر این ما مینیم
فنی مخصوصاً فن طب که خیلی
وقتی که از فرانسه می آورند مثلا
کلی از متخصصین این قسمت وقتی
می آورند از اینجه از تومانی بیشتر در
ی او معین نمیکند
چون آمریکائیاها مردمان نا
ستند و باید بانها بیشتر داده شود
پیشنهاد کردم که در هزار دلار به
لا تبدیل شود بواسطه اینکه هم
لور شده باشد هم از آمریکا
ورده باشیم
اون وزارت مالیه - قسمت
ببوط مدرسه و معلمی باشد بنده
از فرمایش آقای وزیر فواید عامه
می دانم برای این که بشرح کافی
اما اینکه فرمودند که مبلغ تقبیل
در امریک بوده اند بطوریکه اخبار
ندشاید در هزار دلار هم يك
که کافی باشد برای انجام مقصودی
توانیم بیآوریم بملا در وزارت مالیه

در کمیسیون بودجه کاملارایت تمام این
دقایق شده است
رئیس - رای میگیریم باین توجه
بودن پیشنهاد آقای طهرانی کسانیکه
تصویب میکنند قیام فرمایند
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد
پیشنهاد شاهزاده محمد ولی میرزا
(بشرح ذیل قرائت)
راجح بکنترات آمریکائی در ماده ۲
پیشنهاد میکنم پس از جمله با تخصص فنی
(علاوه شود) و اطلاعات علمی
معمولی میرزا - بنده توضیحات
زیادی در این موضوع عرض میکنم آقای
آقا میرزا بدانشان پیشنهادی کرده بودند
و توضیحاتی هم دادند و بنده گمان میکنم
که این قید ضروری نداشته باشد که آن
شخص را که ما میخواهیم استخدام کنیم
برای امور فلاحی يك اطلاعات علمی هم
داشته باشد و فقط اطلاعات علمی برای این
شخص کافی نیست حالا اگر آقایان قبول
بفرمایند ضروری ندارد و اگر قبول نمیشود
استرداد میکند
رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را
قابل توجه میدانند قیام فرمایند
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد
پیشنهاد آقای کازرونی
(بشرح آتی خوانده شد)
بنده پیشنهاد می کنم که در ماده دو
ده هزار دلار بینه هزار دلار تقبیل شود
رئیس - بفرماید
آقای میرزا محمد علی کازرونی -
بنده همچون ملت شوم که آقای وزیر فواید
عامه اینطور اظهار فرمودند که يك نفر
متخصص عالی را با ده هزار دلار نمیشود
از آمریکا آورد برای اینکه در آنجا پول
زیاد است و بنا بر این متخصص که برای
ایران میآوریم يك متخصص عالی نیست در
صورتیکه ما يك متخصص عالی میخواهیم
چرا
بواسطه اینکه از ایرانها خودمان
که يك مدت متداری رفته اند به اروپا و
تعمیل کرده اند و يك عده
از اینها هم الان معلم هستند که یکی از
آنها همین آقای فاتح است که حالا فرمودند
و بنده وقتیکه فهمید خیلی هم خوشوقت
شدم که در ایرانها هم يك همچو معلمین و
متخصصینی هست
حالا اگر متخصص خیلی عالی نباشد
که خودمان داریم و اگر متخصص خیلی
عالی باشد که فرمودند بمانی ده هزار دلار
از آمریکا که پول زیاد است نمی شود جلب
کرد
از آنطرف هم ملیت تأخیری در علم
و تخصص (آنها) در امور فلاحی ندارد

سیاست هم در این جا هیچ از تامل پیدا
نمیکند
مثل اینکه ما برای کمک مستخدمین
باز یکی داریم ممکن است این راه از مسلك
دیگر استخدام کنیم
بنده اطلاع دارم که از آلمانها يك
عده زیادی از متخصصین خیلی عالی
داوطلبانه حاضر هستند که باینند در ایران
خدمت کنند و حقوق هم خیلی کمتر از ده هزار
تومان می گیرند
حالا اگر يك لزومی داشته باشد که
حتماً باید امریکائی باشد آن يك موضوعی
است علیحده
و اگر برای امور فلاحی است عرض
میکند که بنده می توانم تمهید کنم حكا از
آلمان بجای يك نفر دو نفر بیآوریم بسا
تصدیقات کافی و با مالی پنج هزار دلار
از این جهت این پیشنهاد را کردم
رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل
توجه می دانند قیام فرمایند
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد
پیشنهاد آقای مساوات
(این طور خوانده شد)
بنده ماده دوم را بترتیب ذیل اصلاح
میکند که عبارت باین ترتیب نوشته شود
و ابتدای خدمتش از روز ورود بایران و حقوق
تا آخر ماده
رئیس - بفرماید
مساوات - بنده توضیحی لازم نمیدانم
چون ما مستخدمین دیگری هم داریم که
ابتدای خدمتشان از روز ورود بایران
است
لهذا بنده پیشنهاد کردم که ابتدای
خدمتش از روز ورود بایران باشد حالا بنده
است بنظر آقایان
رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را تصویب
میکند قیام فرمایند
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد
اصلاح آقای آقا شیخ جلال
(بشرح ذیل خوانده شد)
اصلاح ماده ۲ - قانون استخدام
مستشاران امریکائی بعد از کلمه «باشد»
سطر چهارم ماده اضافه شود :
و وزارت فلاح دولتی معزنی ایها
تخصص و ایالت آنرا برای اصلاح امور فلاحی
ایران تصدیق نمایند
رئیس - آقای آقا شیخ جلال
از این جریان کار در مجلس تمام ماها
معتقدیم روی يك اصل و آن این است که
از تمدن و تخصص اروپائی استفاده کنیم
ولی بهمان اندازه که پول می دهیم همانطور
هم باید از معلومات اینها استفاده کنیم و
و از این مستخدمین نقلی آن اندازه که باید
استفاده کنیم نگردد ما

مطلب دیگر این است که همه آقایان
تصدیق بفرمایند که همه بدبختی ما فقط
بواسطه این است که آن آقایانیکه تشریف
آورده اند باندازه کافی صاحب اطلاعات
کافیه نبوده اند تا بتوانند از هدهده وظایف
خودشان بر آیند
بنابر این بنده پیشنهاد کردم که آن
شخصیکه می آید يك تصدیقی از وزارت
فلاح دولت خودش داشته باشد و
العهدله دولت خودمان تصدیق میکند که
ما متخصص نیستیم
و اگر هم بنظر دکتر میلیو بخواهیم
واگذار کنیم که خودش می گوید من متخصص
در امر فلاحی نیستم دولت ما هم که خودش
متخصص نیست پس لااقل برای استفاده
کامل در مقابل این وجهی که ما میدهیم
این قید را بکنیم که وزارت فلاح امریکا
تصدیق کند که این شخص بکنفر متخصص در
عدل فلاحی است
رئیس - آقایانیکه این اصلاح آقا
شیخ جلال را تصویب می کنند قیام
فرمایند
(عده کثیری قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب
(این طور خوانده شد)
پیشنهاد میکنم که در ماده دوم در سطر
سوم این طور نوشته شود :
با تخصص فنی و از اتباع الخ
رئیس - مقصود حذف لفظ مقتضی
است؟
آقا سید یعقوب - بله خواستم
حذف شود
رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای
آقا سید یعقوب را تصویب می کنند قیام
فرمایند
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد
پیشنهاد آقای کازرونی
(بضمون آتی خوانده شد)
بنده پیشنهاد میکنم که در سطر سوم
از ماده دوم بعد از تخصص فنی نوشته شود
تخصص علمی و عملی
رئیس - بفرماید
کازرونی - همه آقایان تصدیق
می فرمایند که علم سوای عمل است
ما محتاج هستیم باین که يك نفر که
در زراعت عمل کرده باشد و عملش هم مبتنی
بر علم باشد بیآوریم و در این ماده هیچ
تصریحی ندارد و فقط می نویسند که يك نفر
متخصص مقتضی
این معنائی چه جز است؟
چه در نظر داشته اند که کلمه مقتضی را
این جا آورده اند؟
تخصص در هر چیزی که اقتضا بکند
یعنی تا هر اندازه که مقتضی باشد این که

معنی ندارد !!
استدعا میکنم توضیحاتی بدهند که
بنده هم ملتفت شوم
مخبر - راجع بکلمه مقتضی که توضیح
خواستید معلوم است
یعنی آنچه شما باینکه مربوط به امور
فلاحی اقتضا داشته باشد این متخصصیکه
می آید باید اطلاع داشته باشد و به معاز آن
پیش نهادی هم که آقای آقا شیخ جلال کردند
و مجلس قبول کرد و بعد عقیده کمسیونرا
نمی دانم چه خواهد شد این پیشنهاد دیگر
مورد ندارد
کازرونی - بنده استدعا میکنم
رئیس - پیشنهاد آقای زاهدی
(این طور خوانده شد)
بنده پیشنهاد میکنم که در سطر دوم
پس از کلمه يك نفر در کتر در فن زراعت
علاوه شود
رئیس - بفرماید
میرزا مهدیخان زاهدی - در
فرنگستان يك نفر متخصص را در امر
فلاحی مهندس می گویند و در امریکا بر
عکس فرنگستان به تخصص زراعتی دکتر
فلاحی خطاب میکنند
لهذا بنده این پیشنهاد را کردم حالا
بسته است بنظر آقایان
رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل
توجه می دانند قیام فرمایند
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد
ماده دوم مراجعه می شود بکمیسیون
رأیوت کمیسیون بودجه راجع بماده اول
رسیده است قرائت می شود بعد رای می
گیریم
(بضمون آتی خوانده شد)
کمیسیون بودجه اصلاح پیشنهاد
آقای شیروانی را که بعد از معامات مقتضی
تخصص فنی اضافه شود قبول و تصویب
می نماید
رئیس - رای گرفته می شود بماده
اول با تغییراتی که عرض میکنم در سطر
سوم بعد از کلمه مقتضی تخصص فنی
اضافه میشود
در سطر شش عبارت بجای مستر کر
حذف می شود
در سطر دوازده ما شنبست حذف می
شود و بجای فلان کن هم حذف می
شود
در سطر ۷ و ۸ و ۱۰ و ۱۲ بعد از
کلمه حقوق لفظ «ایالت» اضافه می شود
با این تغییرات رای می گیریم بماده
اول
آقایان موافقین قیام فرمایند
«اغلب قیام نمودند»
رئیس - تصویب شد
بقیه مذاکرات را اگر تصویب می
فرمایند بمانه برای فردا چهار قبل از

ظهر
جمعی از نمایندگان - صبح
است
معاون وزارت عدلیه - لایحه ای
است راجع باصلاح قانون رسیده گی به
شکایات احکام مجازر شرع ، تقدیم مجلس
شورای ملی میکنم
دست غیب - ژوآلی از آقای وزیر
فواید عامه شده بود حالا برای جواب حاضرند
اجازه می فرمایند عرض کنم
رئیس - بفرماید
دست غیب - در سابق يك شوالی
شد راجع به مسئله او اگر نه اش فقط آقای وزیر
فواید عامه آمدند و جواب دادند و موکول
کردند که در امتیاز نامه ای که مدرک و
سند خودشان قرار می دهند در ماده
اولش ...
بعضی از نمایندگان - عده کافی
نیست
دست غیب - می فرمایند عده کافی
نیست
رئیس - بله عده کافی نیست میماند
برای جلسه دیگر
دست غیب - پس اجازه بفرمایند در
اول جلسه عرض کنم آقای وزیر فواید عامه هم
تشریف می آورند؟
(مجلس مقارن ظهر ختم شد)
رئیس مجلس شورای ملی - حسین بیرنیا
منشی - م شهاب
منشی - دکتر احتشام طباطبائی
جلسه ۱۶۳
صورت مشروح مجلس
یکشنبه بیستم اردی بهشت
۱۳۰۴ مطابق شانزدهم
شوال ۱۳۴۳
مجلس سه ساعت قبل از ظهر
بر ریاست آقای آقا میرزا حسین
خان بیرنیا تشکیل گردید
(صورت مجلس روز قبل را
آقای آقا میرزا شهاب قرائت
نمودند)
رئیس - آقای حاج میرزا محمد رضا
(اجازه)
حاج میرزا محمد رضا - بنده قبل
از دستور عرض دارم
رئیس - آقای میرزائی
(اجازه)
میرزائی - بنده خواستم عرض کنم
پیشنهاد شاهزاده سلیمان میرزا راجع به
نگراف سالارالدوله در صورت مجلس
قرائت فرمودند
رئیس - اشاره شده است . آقای
آقا شیخ جلال
(اجازه)
آقا شیخ جلال - بنده قبل از دستور
عرض دارم
رئیس - آقای تدین

تدین - بنده هم قبل از دستور
عرض دارم
رئیس - آقای دست غیب
(اجازه)
دست غیب - شوالی که در آخر
جلسه بنده از آقای وزیر فواید عامه کردم و
مجلس از اکثریت افتاد و آقای وزیر فواید
عامه قرار گذاشتند که در این جلسه جواب
بدهند در صورت مجلس نوشته نشده
است
رئیس - سؤال که بعمل نیامد
دست غیب - هر چه در مجلس گفته
می شود باید بنویسند
رئیس - اگر بخواهند همه چیز را
بنویسند خیلی مفصل می شود
صورت مجلس دیگر ایرادی ندارد ؟
(گفته شد خیر)
رئیس - آقای حاج میرزا رضا
(اجازه)
حاج میرزا محمد رضا - بنده
خواستیم استدعا کنیم آقایان التفات بفرمایند
که رأیوت کمیسیون بودجه راجع به حاج
علی مصری امروز جزء دستور شود و بگذرد
چون در نه ارفوق المعاده فقیر و پیرشان هستند
پیشنهاد میکنم در مرحله اول دستور گذارده
شود چیزی هم نیست چهار تومان و دو قران
است
رئیس - لایحه اش هنوز حاضر نشده
هست ممکن است جزء دستور روز سه شنبه
بشود
آقای آقا شیخ جلال
(اجازه)
آقا شیخ جلال - اگر گرفتاری
آقایان اجازه نمیدهد که از اوضاع اسفناک
محل های سرباز بده مستحضر شوند گمان
میکند نطق دوامه قبل آقای رئیس الوزراه
که تا پنج ماه دیگر
نیتوان بوضیعت سرباز گیری ادامه
داد مطلب را معلوم کند
زیرا مقصود ایشان این نبود که عده
منتخب ما کافی نیست در صورتیکه عده منتهجه
متجاوز از صد هزار است و دولت بیشتر از
ینجاه هزار نفر لازم ندارد مقصود ایشان این
بود که حقیقتاً محلها دیگر تاب و تحمل
سرباز دادن را ندارند
اگر در این قانون سرباز گیری تجدید
نظری نشود ممکن است بعد ها ما واقفاً
دولت باینستواند سرباز میگرد یا آنکه
حقیقتاً اصول زراعت و رعیتی از بین
برود
این است که بنده از آقایان تمنی می
کنم در این موقع که کمیسیون نظام تشکیل
شده است
ولی در صورتی که تعحیل بر يك
مردمان ضعیف تر نباشد
اینجا مجلس اخلاقی نیست مجلس
سیاسی است و ما باید نظارت کنیم که به

رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - در چند جلسه قبل رأیوت
کمیسیون بودجه راجع به اقبال الملك جزء
دستور بود
چون لایحه استخدام مستخدمین امریکائی
مطرح بود به تمویق افتاد
اگر آقایان اجازه بفرمایند چون
طولی هم نخواهد کشید در درجه اول
دستور باشد
رئیس - مخالفی ندارد ؟
(گفته شد خیر)
(بشرح ذیل قرائت شد)
ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است
بمبلغ يك هزار و چهارصد و پنجاه تومان
مستمری دیوانی آقای آقا میرزا حسینخان
اقبال الملك را از ابتدای همدالته ۱۳۰۳
ضبط و از اول حمل ۱۳۰۳ ماهی شصت تومان
بطور شهریه مادام الحیوة در حق مشارالیه
منظور و از حمل اعتبار مستمریات و شهریه
ها پرداخت نماید
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - موافقم
رئیس - آقای مستدالسنطه
(اجازه)
مستدالسنطه - بنده هم موافقم
بعضی از نمایندگان - مخالفی
نیست
کازرونی - بنده مخالفم
رئیس - بفرماید
آقای میرزا علی کازرونی - بنده
چون سابقه نداشتیم و متأسفانه مقدمه این
لایحه را نتوانستیم لازم است يك شوالی
از مخبر بکنم که ایشان توضیح بدهند
که بنده هم موافقت کرد و به اکثریت
نزدیک به اتفاق یا با اتفاق آراء رای
داده شود
بنده خواستم به بینم این هزار و چهار
صد تومان را بطور تنزل داده اند بمانی
شصت تومان که در سال هفتصد و بیست
تومان میشود آیا این شخص همدا از حق
خودش صرف نظر کرده است یا دلیل دیگری
داشته است؟
آیا مستمری این شخص تومانی دو
ریال بوده است؟
اگر اینطور باشد که سیصد و پنجاه
تومان می شود بطور شده است زیاده
کرده اند لابد يك دلیلی دارند که بگویند
بفلان دلیل اضافه کرده ایم بلی اگر اخلاقا
باشد فزوضورتی که دولت پول داشته باشد
به فقرا که سهل است به متولین هم بدهد
هیچ ضرری ندارد
مردمان ضعیف تر نباشد
اینجا مجلس اخلاقی نیست مجلس
سیاسی است و ما باید نظارت کنیم که به

مطلب دیگر این است که همه آقایان
تصدیق بفرمایند که همه بدبختی ما فقط
بواسطه این است که آن آقایانیکه تشریف
آورده اند باندازه کافی صاحب اطلاعات
کافیه نبوده اند تا بتوانند از هدهده وظایف
خودشان بر آیند
بنابر این بنده پیشنهاد کردم که آن
شخصیکه می آید يك تصدیقی از وزارت
فلاح دولت خودش داشته باشد و
العهدله دولت خودمان تصدیق میکند که
ما متخصص نیستیم
و اگر هم بنظر دکتر میلیو بخواهیم
واگذار کنیم که خودش می گوید من متخصص
در امر فلاحی نیستم دولت ما هم که خودش
متخصص نیست پس لااقل برای استفاده
کامل در مقابل این وجهی که ما میدهیم
این قید را بکنیم که وزارت فلاح امریکا
تصدیق کند که این شخص بکنفر متخصص در
عدل فلاحی است
رئیس - آقایانیکه این اصلاح آقا
شیخ جلال را تصویب می کنند قیام
فرمایند
(عده قلبی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد
اصلاح آقای آقا شیخ جلال
(بشرح ذیل خوانده شد)
اصلاح ماده ۲ - قانون استخدام
مستشاران امریکائی بعد از کلمه «باشد»
سطر چهارم ماده اضافه شود :
و وزارت فلاح دولتی معزنی ایها
تخصص و ایالت آنرا برای اصلاح امور فلاحی
ایران تصدیق نمایند
رئیس - آقای آقا شیخ جلال
از این جریان کار در مجلس تمام ماها
معتقدیم روی يك اصل و آن این است که
از تمدن و تخصص اروپائی استفاده کنیم
ولی بهمان اندازه که پول می دهیم همانطور
هم باید از معلومات اینها استفاده کنیم و
و از این مستخدمین نقلی آن اندازه که باید
استفاده کنیم نگردد ما

اجتاف وزیادتی از مردم پول نگیرند و پولی که گرفته میشود مثل اکل متیبه صرف شود و زیاده خرج نشود.

حالا اگر آقای مخبر توضیح دادند که علت اینکه هزار چهارصد تومان را تنزل داده اند به هفتصد و بیست تومان چه بوده است بنده هم موافق خواهم بود.

مخبر - بنده خیال میکردم آقای کازرونی وقتی ملاحظه می فرمودند همه آقایان در این موضوع موافقت کردند ایشان هم مخالفت نمی کردند.

البته يك جهتی دارد که در مجلس در صورتی که صد و چند نفر از نمایندگان هستند همه موافقت می کنند.

علت مخالفت آقای کازرونی اینست که معرفت کاملی در حق این شخص ندارند این شخص چهل سال است که از مستخدمین صحیح العمل دولت است و اگر امروز می خواستند قانون استخدام شامل حالش شود و حقوق تقاعد باوردهند يك چیز مخفصری می شد.

اما راجع به مستمری که فرمودند تومانی چند بوده است عرض میکنم مستمری این شخص تومانی پنجقران بوده است ولی امروز تبدیل میشود به شهریه و تقاضای برای دولت میکند چنانچه خاطر خودتان مسبوق است اگر بعد مستمری باقی میماند آنوقت بعد از فوت اقبال الممالک پورتهاش و همچنین بعد از آنها هم بوارث آنها تعلق میکرد.

ولی وقتی که تبدیل به شهریه بشود و بعد از فوت اقبال الممالک مقطوع میشود و قطعا برای آن نظری که خود آقای کازرونی در خصوص ازین بریدن وظایف و مستمری دارند این بهترین راه است و در هر صورت این ترتیب يك مختصر مساعدت آبی نسبت باو میشود در صورتی که اگر از روی دقت حساب کنیم برای دولت بیشتر فایده خواهد داشت تا برای او.

جمعیت از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - اکثریت است - رای گرفته میشود و با صد واحد با خلف عبارت شده است و تبدیل عمل فروردین آقایانی که موافقت ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد (اخذ و استخراج آراء بعمل آمد نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)

ورقه سفید ۷۷ ورقه کبود ۳

اسامی موافقین - آقایان: آقا شیخ هادی یزدی - احتشام الحکماء - آقامیرزا شهاب الدین - سلطان ابراهیم خان - سالار اشرف - محمد ولی میرزا - افشار - امیر حشمت - ملائی - شوشتی - دولت آبادی

بین الملک - صدر الاسلام - امیرالدوله - مشیرالدوله - سردار فاخر - وکیل الملک - سلیمان میرزا - حاج میرزا اسدالله خان - حاج مشیر اعظم - عماد السلطنه - آقامیرزا عبدالله خان - سردار منتصر - ارباب کبیره - رئیس التجار - آقامیرزا اسدالله خان - صدق السلطنه - سیف الله جان اسکندری - سردار هشایر - سهرابخان - یاسائی - نظام التولیه - دیوان بیگی - احیاء السلطنه - وحیدالدوله - معظم السلطان هرمزی - تدین - صدرائی - مصدق الملک سهام السلطان - قائم مقام - ایزدی - حاج شیخ عبدالرحمن - حاج میرزا محمد رضا حاج میرزا علی رضا - دست فیب - مصدق السلطنه - امیر اعلم - طهرانی - اقبال الممالک شیخ الاسلام - شریعت زاده - مفتی - روحی حاج سیدالمحققین زهیم - ضیاء الواعظین - ملک التجار - مهاد السلطنه - صولت - السلطنه - سردار نصرت - آقا سید احمد بهجانی - امیر احتشام - آقا سید مصطفی بهجانی - آشتیانی - سالار لشکر - امین - الشریعه - شیروانی - نجات - هایم - ملک آراء - عظیمی - آقا سید حسن کاشانی - داور - دکتر آقایان - فلاح حسین میرزا اسامی مخالفین آقایان - المونی - مساوات - سر کشیک زاده

رئیس - عده حاضر ۹۷ - ۲۷۷ رای تصویب شد.

پیشنهاد شده است خیر راجع بجای ملی مصری جزء دستور شود - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - بنده هم همین پیشنهاد را داشتم - چهار تومان در دوران چیزی نیست.

رئیس - آقایانی که تصویب میکنند این خبر جزء دستور شود قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

تصویب شد - قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از تاریخ فوت مرحوم حاج علی مصری فرمایشی اداره گمرک کیلان ماهی چهل و دو قران بدو نفر ورثه او شرح ذیل از اعتبار مستمریات و شهریه ها تادیبه نماید:

محمد خان پسر تاسن ۲۱ سالگی ۲۸ قران مریم خانم خیال تازمانی که شوهر اختیار نکرده ۱۴ قران

رئیس - آقای مساوات (اجازه)

مساوات - بنده خیلی متاسفم که این يك مبلغ زیادی نیست و تقریباً چهار تومان و خورده است که من باید در این لایحه مخالفت کنم ولی اصولاً بنده معتقدم که مجلس باید قوانینی که از مجلس میگردد کاملاً صاف کند.

یکی از قوانین قانون استخدام است که در آن وظایف مستخدمین را عموماً معین کرده است هر کس مشمول آن قانون شد حقوق تقاعد باو بدهند و هر کس نشد ندهند.

حالا اگر بنا باشد هر کس هم که مشمول قانون استخدام شده برای او يك لایحه عیلهه بیاورند که فلان نفر مستمری یا شهریه درباره او برقرار شود این مسئله باعث می شود که قانون استخدام اجرا نشود چنانچه قانون وظایف وضع شد و پس از آن هر کس که مرد يك اضافاتی برای او پیشنهاد کردند و بالاخره دولت از آن قانون نتیجه نگرفت

قانون استخدام هم همین طور است اگر هر کس که مشمول آن شد يك لایحه برای او مجلس آوردند اصولاً قانون استخدام هم از بین می رود از این جهت بنده مخالفم که این قسم حقوق ها داده صدرائی - شریعت زاده - مفتی - سردار منتصر - هرمزی - دیو کی استوان - رئیس الجبار - آقا حاجی علی مصری فرمایشی سابق گمرک کیلان که بموجب تصدیق دولت در سن هفتاد و شش سالگی در یازدهم فروردین ۱۳۰۴ فوت نموده دوازده سال و چند ماه خدمت کرده و نه سال هم بواسطه ضعف پیروی بدون داشتن شغل شهریه می گرفته است.

پس در موقعیکه قانون استخدام تصویب شده است او شهریه می گرفته است و حالا بیاس خدمات و پیروی او در راه خدمات دولت این لایحه را دولت پیش نهاد کرده است.

این را هم عرض میکنم که از محل مستمریات و شهریه ها این اندازه را اعتبار هست که باین قبیل اشخاص که وراثت مستحقند داده شود.

رئیس - خبر کمیون: قانون وظایف را هم که فرمودند وزارت مالیه کاملاً مراقب است که بوضع اجرا نگذارد و شود و بوضع اجرا هم بخلاف قانون رفتار شده باشد.

جمعیت از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای عظیمی پیشنهاد کردند لفظ معروف قبل از کلمه مصری نوشته شود.

مخالفی ندارد ؟

گفتند خیر

مخبر - پسر هم تاسن بیست سالگی باید باشد.

بیست و يك سالگی اشتباه است **رئیس -** رای گرفته می شود

آقایانیکه ماده واحده را تصویب میکنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد

بنده منتظر بودم که در این جا هم ملاحظه صرفه جوئی را بکنند.

شش نفر از این مستخدمین کسانی هستند که بعد از چهار پنج ماه دیگر خواهند برگشت.

یقیناً دولت ما برای آنها اتانیه و مبلغ در این مدت تهیه کرده است و بنده وقتی که از نقطه نظر صرفه جوئی حساب میکنم ده هزار دلار صد بیست سالی دوازده هزار دلار که ماهی در بیست تومان باشد میشود با این ترتیب و با صرفه جوئی که رئیس کل مالیه نسبت بوزارت خانهای مبدول کرده اگر خود ایشان را تذکر بدهند قطعاً تصدیق خواهند کرد که در این مورد هم باید ملاحظه صرفه جوئی را نمود و آن اتانیه و مبلغ موجوده ما شاید از میان برود بشش نفر از اینها باید همان مبلغ اتانیه که برای ایشان تهیه شده است به بعد که دیگر خرجی تحمل به مملکت نشود.

زیرا در آرائی کمی دهم باید ملاحظه صرفه و صلاح مملکت و علت رابینیم و در صورتیکه بنا باشد اتانیه را دولت تهیه کرده بیشتر نباید بدهیم و بنده پیش از این راعقبه ندارم که داده شود از این جهت بنده پیشنهاد کردم در صورتیکه دولت اجازه خانه اتانیه را بدهد خودشان واگذار بکنند صدده از حقوق سالیانه بیشتر نباید بدهند

مخبر - اگر ملاحظه فرمایند می بینید که این قانون استخدام مستخدمین امریکائی است نه قانون جمع آوری اتانیه و غیره.

البته که از طرف دولت در دست این آقایان است کاملاً محفوظ و جزو اداره ملزومات وزارت مالیه است و هیچ چیز ازین نترسد وقت مخصوصاً همین ملاحظه نوشته شده که دولت باید خانه و اتانیه متناسبی برای مستخدمین در تمام کنترات تهیه نماید.

بهر حال دولت مختار است اگر مقرون بصره و لازم دید از همان اتانیه که داشت کم و کسری را تهیه کرده بآنها بدهد و در صورتیکه تهیه نکردند و آن وقت معادل صد بیست بر حقوقشان خواهد افزود و این را هم باید عرض کنم که اگر بلائحه دولت مراجعه فرمایند ملاحظه خواهند نمود که این حقوق ها علاوه بر این مقدار بود که در اینجا بدهند و اگر از حقوق آنها بمقداری کسر شده و پس از کسر این ماده باین طور تنظیم نوشته شده است

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - آقای مخبر قضا را حواله دادند بلائحه دولت

لایحه دولت این ماده را بکنس آنچه که کمیسیون نوشته است در لایحه دولت می نویسد.

در صورتی که دولت مصمم شود برای هر کدام از مستخدمین فوق الذکر منزل و مبلغ تهیه نماید صد بیست از حقوق مستخدم مربوط کسر گذاشته خواهد شد

دولت این طور نوشته که آنها از نگانی شان را خودشان تهیه کنند و اگرخواست آنها تهیه کنند صد بیست حقوق سالیانه شان را کسر بکنند و خودش تهیه کند

ولی در اینجا کمیسیون برای دولت وظیفه معین کرده است و همچون قرارداد که دولت باید داده و اتانیه متناسبی برای هر يك از مستخدمین تهیه نماید و در صورتیکه خانه و اتانیه را بدهد شود مستخدمین و گذارد معادل صد بیست علاوه بر حقوق سالیانه مشارالیه خواهد پرداخت

این که کمیسیون نوشته عکس آن ماده ای است که دولت نوشته

لابد آقای مخبر خواهند فرمود در لایحه دولت حقوقشان بیشتر در نظر گرفته شده بود این جا کمتر منظور شده

مثلی است معروف شخصی نزد خیاطی يك پارچه برد و گفت با این پارچه چه میشود دوخت

آیا کتوشو را می شود؟

خیاط گفت هر چه می خواهی میشود اگر دوتا کتوشو را هم بخوامی می شود منتهی کوچکتر می شود.

شما ممکنست يك حمال امریکائی را با ماهی پنجاه تومان استخدام بکنی و به ایران بیاوری و همین طور هم مملکت يك کسی را استخدام کنی که تحصیلات عالی داشته ولی بدو هزار دلار هم فایده نرسد و نباید.

شما نباید فائل شوید که آنجا از مقداری که دولت معین کرده کسر کنید ولی در این جا تهیه مبلغ و اتانیه را بدهد در هر حال بنده این مبلغ را بضرر مملکت نمی دانم

مخبر - بنده متأسفم توضیحی را که دادم آقایان را قانع نکرد

در صورتیکه بنده عرض کردم اگر بلائحه دولت مراجعه فرمایند تلفت خواهید شد

بنده لایحه دولت زامی خوانم نادرست تلفت شوید

د برای خدمت در اداره مالیه يك نفر که حقوقش سالی بیش از دوازده هزار و بانصد دلار نباشد

این همان قلم اولی و همان کسی است که ما برای ریاست اداره کل مجاسات معین کرده و مقوقش را ده هزار دلار نوشته ایم

د دفتر که حقوق هر يك ده هزار دلار بیشتر نباشد

این همان است که ما هشت هزار دلار نوشته ایم

د هفت نفر دیگر که حقوق هر يك سالی بیش از نه هزار و سصد و هفتاد و پنج دلار نباشد و يك نفر که حقوقش سالی بیش از سه هزار و هفتصد و پنجاه دلار نباشد

این همان هشت نفری هستند که ما برای هر يك هفت هزار و بیست و پنج دلار نوشته ایم و برای هر يك هشت هزار و بیست و پنج دلار نوشته ایم

هر چه از این کسری هم داشت صد بیست اضافه بآنها بدهد و این يك ماده خیلی خوبی است و صرفه دولت است و تصور نمیکند با مراجعه بلائحه دولت این ماده زیاد جعل مانا کرده و گفتگو باشد

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالعلی (اجازه)

حاج میرزا عبدالعلی - بنده اساساً باین ماده مخالفم

این صد بیست که در این جا نوشته شده سابقاً نسبت بیک یکی هادولت پیشنهاد کرده بود که ماهی بیست و پنج اتانیه پنجاه تومان - گریه منزل بآنها بدهد و زنده گانی از ویانی با امریکائی هم چندان تفاوتی ندارد بنا بر این مورد ندارد ما این قدر منظور کنیم و بنده عقیده ندارم گریه منزل ماهیانه بیش از پنجاه تومان بآنها داده شود

رئیس آقای رهنما (اجازه)

رهنما - عرضی ندارم **رئیس -** آقای فرمند (اجازه)

فرمند - بنده عقیده ام این است که وقتی ما میخواهیم از امریکائی اشخاصی را استخدام کنیم باید موجبات راحت آنها را فراهم کرده و يك حقوق کافی بآنها بدهیم ما که ده هزار تومان بآنها می دهیم دیگر نباید برای هزار تومان در لایحه دولت تردید کرد و تصویب این امر را بویق انداخت و البته هر چه حقوق زیادتر بدهیم آنها هم بهتر خدمت خواهند کرد

رئیس - آقای دستغیب (اجازه)

دستغیب - موافقم **رئیس -** آقای شریعت زاده

بنده منتظر بودم که در این جا هم ملاحظه صرفه جوئی را بکنند.

شش نفر از این مستخدمین کسانی هستند که بعد از چهار پنج ماه دیگر خواهند برگشت.

یقیناً دولت ما برای آنها اتانیه و مبلغ در این مدت تهیه کرده است و بنده وقتی که از نقطه نظر صرفه جوئی حساب میکنم ده هزار دلار صد بیست سالی دوازده هزار دلار که ماهی در بیست تومان باشد میشود با این ترتیب و با صرفه جوئی که رئیس کل مالیه نسبت بوزارت خانهای مبدول کرده اگر خود ایشان را تذکر بدهند قطعاً تصدیق خواهند کرد که در این مورد هم باید ملاحظه صرفه جوئی را نمود و آن اتانیه و مبلغ موجوده ما شاید از میان برود بشش نفر از اینها باید همان مبلغ اتانیه که برای ایشان تهیه شده است به بعد که دیگر خرجی تحمل به مملکت نشود.

زیرا در آرائی کمی دهم باید ملاحظه صرفه و صلاح مملکت و علت رابینیم و در صورتیکه بنا باشد اتانیه را دولت تهیه کرده بیشتر نباید بدهیم و بنده پیش از این راعقبه ندارم که داده شود از این جهت بنده پیشنهاد کردم در صورتیکه دولت اجازه خانه اتانیه را بدهد خودشان واگذار بکنند صدده از حقوق سالیانه بیشتر نباید بدهند

مخبر - اگر ملاحظه فرمایند می بینید که این قانون استخدام مستخدمین امریکائی است نه قانون جمع آوری اتانیه و غیره.

البته که از طرف دولت در دست این آقایان است کاملاً محفوظ و جزو اداره ملزومات وزارت مالیه است و هیچ چیز ازین نترسد وقت مخصوصاً همین ملاحظه نوشته شده که دولت باید خانه و اتانیه متناسبی برای مستخدمین در تمام کنترات تهیه نماید.

بهر حال دولت مختار است اگر مقرون بصره و لازم دید از همان اتانیه که داشت کم و کسری را تهیه کرده بآنها بدهد و در صورتیکه تهیه نکردند و آن وقت معادل صد بیست بر حقوقشان خواهد افزود و این را هم باید عرض کنم که اگر بلائحه دولت مراجعه فرمایند ملاحظه خواهند نمود که این حقوق ها علاوه بر این مقدار بود که در اینجا بدهند و اگر از حقوق آنها بمقداری کسر شده و پس از کسر این ماده باین طور تنظیم نوشته شده است

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - آقای مخبر قضا را حواله دادند بلائحه دولت

بنده منتظر بودم که در این جا هم ملاحظه صرفه جوئی را بکنند.

شش نفر از این مستخدمین کسانی هستند که بعد از چهار پنج ماه دیگر خواهند برگشت.

یقیناً دولت ما برای آنها اتانیه و مبلغ در این مدت تهیه کرده است و بنده وقتی که از نقطه نظر صرفه جوئی حساب میکنم ده هزار دلار صد بیست سالی دوازده هزار دلار که ماهی در بیست تومان باشد میشود با این ترتیب و با صرفه جوئی که رئیس کل مالیه نسبت بوزارت خانهای مبدول کرده اگر خود ایشان را تذکر بدهند قطعاً تصدیق خواهند کرد که در این مورد هم باید ملاحظه صرفه جوئی را نمود و آن اتانیه و مبلغ موجوده ما شاید از میان برود بشش نفر از اینها باید همان مبلغ اتانیه که برای ایشان تهیه شده است به بعد که دیگر خرجی تحمل به مملکت نشود.

زیرا در آرائی کمی دهم باید ملاحظه صرفه و صلاح مملکت و علت رابینیم و در صورتیکه بنا باشد اتانیه را دولت تهیه کرده بیشتر نباید بدهیم و بنده پیش از این راعقبه ندارم که داده شود از این جهت بنده پیشنهاد کردم در صورتیکه دولت اجازه خانه اتانیه را بدهد خودشان واگذار بکنند صدده از حقوق سالیانه بیشتر نباید بدهند

مخبر - اگر ملاحظه فرمایند می بینید که این قانون استخدام مستخدمین امریکائی است نه قانون جمع آوری اتانیه و غیره.

البته که از طرف دولت در دست این آقایان است کاملاً محفوظ و جزو اداره ملزومات وزارت مالیه است و هیچ چیز ازین نترسد وقت مخصوصاً همین ملاحظه نوشته شده که دولت باید خانه و اتانیه متناسبی برای مستخدمین در تمام کنترات تهیه نماید.

بهر حال دولت مختار است اگر مقرون بصره و لازم دید از همان اتانیه که داشت کم و کسری را تهیه کرده بآنها بدهد و در صورتیکه تهیه نکردند و آن وقت معادل صد بیست بر حقوقشان خواهد افزود و این را هم باید عرض کنم که اگر بلائحه دولت مراجعه فرمایند ملاحظه خواهند نمود که این حقوق ها علاوه بر این مقدار بود که در اینجا بدهند و اگر از حقوق آنها بمقداری کسر شده و پس از کسر این ماده باین طور تنظیم نوشته شده است

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - آقای مخبر قضا را حواله دادند بلائحه دولت

بنده منتظر بودم که در این جا هم ملاحظه صرفه جوئی را بکنند.

شش نفر از این مستخدمین کسانی هستند که بعد از چهار پنج ماه دیگر خواهند برگشت.

یقیناً دولت ما برای آنها اتانیه و مبلغ در این مدت تهیه کرده است و بنده وقتی که از نقطه نظر صرفه جوئی حساب میکنم ده هزار دلار صد بیست سالی دوازده هزار دلار که ماهی در بیست تومان باشد میشود با این ترتیب و با صرفه جوئی که رئیس کل مالیه نسبت بوزارت خانهای مبدول کرده اگر خود ایشان را تذکر بدهند قطعاً تصدیق خواهند کرد که در این مورد هم باید ملاحظه صرفه جوئی را نمود و آن اتانیه و مبلغ موجوده ما شاید از میان برود بشش نفر از اینها باید همان مبلغ اتانیه که برای ایشان تهیه شده است به بعد که دیگر خرجی تحمل به مملکت نشود.

زیرا در آرائی کمی دهم باید ملاحظه صرفه و صلاح مملکت و علت رابینیم و در صورتیکه بنا باشد اتانیه را دولت تهیه کرده بیشتر نباید بدهیم و بنده پیش از این راعقبه ندارم که داده شود از این جهت بنده پیشنهاد کردم در صورتیکه دولت اجازه خانه اتانیه را بدهد خودشان واگذار بکنند صدده از حقوق سالیانه بیشتر نباید بدهند

مخبر - اگر ملاحظه فرمایند می بینید که این قانون استخدام مستخدمین امریکائی است نه قانون جمع آوری اتانیه و غیره.

البته که از طرف دولت در دست این آقایان است کاملاً محفوظ و جزو اداره ملزومات وزارت مالیه است و هیچ چیز ازین نترسد وقت مخصوصاً همین ملاحظه نوشته شده که دولت باید خانه و اتانیه متناسبی برای مستخدمین در تمام کنترات تهیه نماید.

بهر حال دولت مختار است اگر مقرون بصره و لازم دید از همان اتانیه که داشت کم و کسری را تهیه کرده بآنها بدهد و در صورتیکه تهیه نکردند و آن وقت معادل صد بیست بر حقوقشان خواهد افزود و این را هم باید عرض کنم که اگر بلائحه دولت مراجعه فرمایند ملاحظه خواهند نمود که این حقوق ها علاوه بر این مقدار بود که در اینجا بدهند و اگر از حقوق آنها بمقداری کسر شده و پس از کسر این ماده باین طور تنظیم نوشته شده است

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - آقای مخبر قضا را حواله دادند بلائحه دولت

مقرر بوده است .
 قانون سابق دولت را مکلف کرده بود که خانه و اثاثیه با آنها بدهد ولی این قانون حالیه يك مزیتی دارد و آن این است که دولت را مغیر میکند که با اثاثیه و خانه برای آنها تهیه کند و در صورتی که نکرد يك مبلغی به آن ها بدهد و این مبلغ هم مبلغ خیلی زیادی نیست و آن اختلاف و مشاجراتی که آقای شریعت زاده فرض کرده اند پیش نخواهد آمد و این مبلغی را هم که این جا معین کرده اند و بنظر آقایان خیلی گران می آید و می فرمایند دوهزار تومان .
 دوهزار تومان . این دوهزار تومان فقط مال يك نفری است که در سال دوهزار دلار دارد و باقی بیست حقوقشان کمتر است و این دوهزار تومان هم فقط برای اثاثیه گرانه خانه هم هست . علاوه آقایان باید ملاحظه فرمایند که این اشخاص را بیسرها تحصیل نمیکند و ما بیس خودمان آنها را استخدام میکنیم و البته باید آنها را از ضرر راحت نگاهداریم و الا بهتر نیست که هیچ بدهی و حتی الامکان اگر مجازا استخدام کنیم خیلی بهتر است ولی نمیشود و در صورتیکه ما مجبوریم آنها را استخدام کنیم .
 البته باید طرفین راضی باشند و بعقیده بنده در این مسائل اینقدر گفتگو لازم نیست .
 رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)
 حاجی میرزا عبدالوهاب - فرمایشاتی را که آقای وزیر فرمودند قبول دارم ولی ما بیشتر از این قوه نداریم بدهیم . البته کسی ما را مجبور نکرد و تحصیل هم نمیکند و ما خودمان بالا اختیار اینها را استخدام میکنیم .
 ولی چیزی که هست ما باید بیکس خودمان نگاه کنیم .
 بنده تصدیق دارم که خیلی بیش از این نباید مواجب بایشان داد ولی این در صورتیست که ما هم داشته باشیم و در صورتی که نداریم سالی دو هزار تومان از کجا بیاریم پول اثاثیه و گرانیه خانه بایشان بدهیم .
 و من با این بودجه مملکت مقتضی نمیدانم که هر روز اینگونه تحمیلات باین مملکت بشود .
 سال گذشته دوسه کروار کسر دخل داشتیم که تحمیل باین ملت شد .
 و حالا هم باز اینگونه مخارج زیاد میشود و بالاخره آخر سال پنج کروار کسر کرد و کسر می آید و مالیاتی می آورند که باید بر این ملت تحمیل شود مغیر - بنده يك نکته را باید با آقایان تذکر بدهم و برای استحضار خاطر معترتان

مرض کنم و آن این است که آقایان تصور میفرمایند این طرز مذاکرات در کمیسیون بودجه نشده و نمیشود و هر چه دولت می آورد بدون لایحه ما تصویب میکنیم در صورتیکه اینطور نیست در آنجا در سر همین ماده شاهزاده سلیمان میرزا فریب یکساعت حرف زدند .
 و بالاخره این آخرین مبلغی است که توافق حاصل شده است و از این مبلغ کمتر اگر مستشار میخواستند حاضر نیستند بیایند و الا ممکن است استخدام نکنند؟
 رئیس آقای کازرونی (اجازه)
 کازرونی - فرمایید که آقایان مکرر توضیح داده اند بنده و خود ملت شدم که آوردن مستخدم از امریکا مسالتم متخرج زیاد است و همینطور آقای سر در معظم بعضی از نمایندگان - تیمورتاش کازرونی - بلی تصور تاش اظهار فرمودند که : این دوهزار دلار یک نفر متخصص نمیشود آورد .
 پس حالا با ده هزار دلار بطور متخصص می آورند؟
 علاوه کلمه تخصص هم مراد نبوده و این کلمه شامل رتبه اول تخصص تارتیه صدم میشود و همه اینها در مرتبه خودشان ممکن است تخصص داشته باشند و هر صورت ما باید با اندازه توانائی خودمان مستشار بیاستخدام بیاریم و در آنجا که از این مقوله مستخدمین زیاد بیاریم و اگر بنا شود حالا يك میزان فوق العاده در نظر بگیریم و تصویب کنیم .
 گمان میکنم در آنجا چهار مشکلات خواهیم شد در نتیجه جلوگیری میشود از اینکه مستشار از خارجه بیاریم .
 دیگر اینکه اینجا در خصوص خانه و اثاثیه است و همانطور که آقایان اظهار کردند گمان میکنم امریکاییها و اروپاییها چون تمدنشان بیشتر از ما است زندگی آنها هم بسادگی و اختصار نزدیکتر است و بر فرض اینکه نزدیک باهایی هم باشد مملکت یکی دو هزار تومان برای اثاثیه یکس نفر مستخدم کافی است .
 و این اثاثیه برای مدتی است که توقف دارند و علاوه يك منزلی که ماهی پنجاه تومان گرانیه اش باشد کفایت میکند برای یک نفر آدم با يك نوکریا فرض کنید یک نفر خادمه یا عیالی که داشته باشد و بیش از این لازم ندارد .
 و بنده خیال میکنم با اینطوریکه نوشته شده است بالاخره منجر باین میشود که سالی دوهزار دلار ما بتوانیم گرانیه خانه و اثاثیه بپوشانیم آنها تا بیهوده نباشد .
 زیرا مناسب و غیر متناسب بودن این منزل را که ما نباید تشخیص بدهیم و ما که نباید بگوئیم این مناسب با حال تو است اگر بپوشه بشخصی ما است که ما از حالا

معین میکنیم و میگوئیم منزلی که مناسب با حال این مستخدم است منزل ماهی پنجاه تومان است .
 و اگر خیر بپوشه بپوشد او است که شاید او بزرگ امین الدوله را خواست و در آن صورت ما مجبور خواهیم بود که همان دوهزار تومان را بدهیم و آزاد شویم .
 بنابر این بنده عقیده دارم که بایستی يك منزلی برای او تهیه کرد که اجاره اش ماهی ۵۰ تومان بیشتر نباشد و اثاثیه آنها در حدود لوازمش باشد .
 رئیس - آقای مساوات (اجازه)
 مساوات - بنده خواستم ستوالی از وزیر مالیه بکنم . . .
 رئیس - مغفانید؟
 مساوات - بلی .
 رئیس - پس تأمل فرمایید - آقای دست غیب (اجازه)
 دست غیب - اصلاً آقایان مخالفین اشتباه کرده اند .
 برای اینکه اولاً آقای حائری زاده گمان میکنم روح اشکالشان در این بود که شاید آنچه را که کمیسیون بودجه تصویب کرده است .
 بیشتر از آن مقداری است که دولت تصویب کرد .
 آقای میرزا مهدیخان همدان السلطنه اینطور میفرمودند و رفع اشتباه کردند می آید برای این است که عبارت لایحه درست نمی فهماند والا کمیسیون کسر کرده است و کمیسیون بودجه اگر هم بخواهد اضافه کند گمان می کنم مطابق نظامنامه نتواند و از آنچه یک دولت فرار داده بود علاوه بر اینکه اضافه کرده است يك چیزی هم کم کرده است .
 اما راجع به فرمایش آقای شریعت زاده که فرمودند اختیار را بخودشان بدهند برای اینکه بر روند بر حسب میل و سلیقه خودشان اثاثیه و ملل تهیه نمایند .
 بنده گمان میکنم این عبارتی نباشد که بتوان در روی آن زیاد صحبت کرد زیرا اینجا هر دو صورت را معین کرده است و میگوید هر کدام از این دو شکل را که دولت خواست عمل کند .
 علاوه از این فرق پیشنهادهایی هم که شده است روی هم رفته هزار دلار یا نصف دلار میشود و بنده گمان میکنم وقت مجلس بیش از اینها قیمت دارد که برای پانصد دلار اینقدر مذاکره نمائید . . .
 (همه به بین نمایندگان مجلس برای همین چیزها است)
 آقای سید یعقوب - برای یکقران هم باید صحبت بشود . . .
 (صدای زنگ رئیس . دعوت

بسکوت)
 دست غیب - البته آقایان تصدیق میفرمایند که شغل من يك شغلی است که از حرف زدن وسط حرف هم دست از صحبت بر نمی دارم . و بلکه علاوه می شود و بهتر هم حرف میزنم .
 پس اگر آقایان می خواهند کمتر حرف بزنم باید حالا هیچ نگویند و الا بیشتر حرف میزنم و نظر باطنی من اینست که مجلس شورای ملی بدگتر میسودارد قطع دارد که در کمتر مجلسی صرفه دولت ایران را ملاحظه کرد و این حرفهایی که هزارها پانصد دلار کم یا زیاد است مورد ندارد چون بنده یکی از اشخاصی هستم که قطع دارم در کمتر مجلسی صرفه دولت ایران را ملاحظه کرده و این ترتیب را بصرفه دولت دیده است علاوه بر این فرمایش آخر آقای همدان السلطنه مطلب را خوب ثابت میکند .
 يك وقتی هست که شما میخواهید مستخدم امریکائی بیارید .
 آن امریست علیحدده ولی يك وقتی است که شما می خواهید بیارید در آن صورت باید این تقسیمها را هم رعایت کنید و اگر بخواهید بگوئید لازم نداریم بنده مرض میکنم خبر لازم داریم و دیگر نباید بر سر هزار دلار و پانصد دلار این قدر حرف زد و چیزی را که دولت و کمیسیون بودجه تصویب کرد .
 دیگر اینکه اشکال ندارد و برای این که مصلحت بکنند برای هزار دلار یا پانصد دلار اینقدر مذاکره میکنند در صورتی که برای این مبلغ این همه میباحته لازم نیست .
 ملاحظه بکنید برای هزار دلار یا پانصد دلار دو ساعت وقت مجلس را صرف میکنید در صورتیکه اگر حساب کنید مخارج مجلس بیش از این مبلغ می شود علاوه بر این يك موضوعی است که باید طرفین راضی شوند و همانطور که ما قبول نمی کنیم او هم قبول نمیکند طرفیکه از امر یکایم میشود می آید اینجا با این صرفه جوئی هائی که از چندین مرتبه و درجه صرفه جوئی هم گذشته بنده گمان میکنم دیگر منق ندارد که اینقدر در این قسمت مذاکره و میباحته بشود .
 جمعی از نمایندگان - مذاکرات کاتبست
 رئیس - پیش نهادها قرائت میشود (پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالملکی طباطبائی) (شرح ذیل خوانده شد)
 ماده ۳ را بترتیب ذیل پیشنهاد میکنیم .
 ماده ۳ - دولت باید با ایدها و اثاثیه متناسبی که اجازه مایه آن از پنجاه تومان تجاوز نماید برای هر يك از مستخدمین در تمامی مدت کتترات تهیه نماید .
 عبدالملکی طباطبائی

رئیس - بفرمائید .
 حاج میرزا عبدالملکی - تقریباً در ۱۳۲۹ برای چهار نفر مستخدم امریکائی در مجلس يك ماده واحد گذشته است و در آنجا حقوقی که معین میشود این است :
 برای معاون مالیاتی چهار هزار دلار .
 برای تفتیش سه هزار و پانصد دلار .
 بازر برای معاون سالی هزار و هشتصد دلار آنوقت ملاحظه فرمایید آنگاه با این مبلغی که آنجا معین شده است چند تفاوت دارد در صورتیکه در ایران از آنوقت تا بحال این قدر گرانی نشده که این مقدار تفاوت پیدا کند و بنده عقیده باین مبلغ ندارم و چنانچه عرض کردم صد بیست خیلی زیاد است و این ترتیب که بنده پیشنهاد کرده ام بهتر است و صرفه دولت هم هست .
 رئیس - آقایان اینکه این پیش نهاد را قابل توجه میدانند تمام فرمائید .
 (عده قلیلی برخاستند)
 رئیس - قابل توجه نشد (پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب شرح ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد می کنم در ماده سوم صفاً چهارم سطر اول عوض بیست ده نوشته شود .
 رئیس - بفرمائید .
 آقا سید یعقوب - بنده با این پیشنهاد در واقع رعایت صرفه شده است و خیلی هم خوشحالم که همه آقایان هم متوجه باین قسمت هستند و حالا که پنجاه تومان نشد بنده پیشنهاد کردم که صد ده شود برای اینکه آنگاه این که دوهزار دلار در آن سالها هزار تومان که ماهی صد تومان باشد میشود و خیلی هم خوب است برای اینکه توجه فرمائید مملکت ایران خانه های وسیع و ارزان دارد و چون در امریکا خانه ها خیلی شیب است گمان میکنم اینجا هم همانطور است در صورتیکه اگر این مبلغ را اینجا برای اجاره خانه بدهند یکبارگی بهشان میدهند با اندازه دوشان تیه زیرا ما جای زیاد داریم از این جهت بنده پیشنهاد کردم صد ده شود .
 رئیس - آقای دامغانی (اجازه)
 شرح بفرمائید دامغانی - عرض میکنم . . .
 آقا سید یعقوب - ایشان عضو کمیسیون نیستند .
 شرح بفرمائید - اجازه که استر داد نمی شود .
 آقا سید یعقوب - نظامنامه که از این نمی شود .
 رئیس - رأی بگیریم . . .
 زعمیم - بنده هم يك پیشنهادی در این زمینه کرده بودم اجازه بفرمائید يك مرتبه خوانده بشود بنده هم توضیح بدهم

بعد رأی بگیریم .
 رئیس - تفاوت دارد؟
 زعمیم - در اساسش تفاوت ندارد .
 شریروائی - بنده هم يك پیشنهادی در همین زمینه کرده ام (سه فقره پیشنهاد بشرح ذیل خوانده شد)
 پیشنهاد آقای زعمیم - بنده پیشنهاد می کنم تهیه خانه و اثاثیه از هجده دولت ساقط شود و فقط يك حقوق بنام گرانیه خانه برقرار شود .
 پیشنهاد آقای شریروائی - بنده پیشنهاد می کنم که ماده ۳ بطریق ذیل اصلاح شود ماده ۳ دولت باید خانه و اثاثیه متناسبی که میزان بیش از صدی ده حقوق مستخدمین امریکائی نباشد .
 برای هر يك از آنها در تمام مدت کتترات تهیه نماید .
 پیشنهاد آقای شریعت زاده - اصلاح ماده ۳ را بترتیب ذیل پیشنهاد میکنم ماده ۳ - هر يك از مستخدمین باید اثاثیه و خانه متناسبی برای خود تهیه نمایند و دولت صدی ۱۰ از حقوق هر يك را برای تهیه اثاثیه و اجازه خانه علاوه بر حقوق مقرره در ماده دو بهر يك از آنها خواهد پرداخت .
 رئیس - آقای شریروائی (اجازه)
 شریروائی - پیشنهاد بنده مقدمه اش بایشان آقای زعمیم و شریعت زاده يك اختلافی دارد ولی نتیجه اش تقریباً یکسوی میشود یعنی از صدی ده بیشتر نمی شود چیزی که هست آقایان پیشنهاد کرده اند که مستخدمین خودشان خانه تهیه نمایند ولی بنده پیشنهاد کرده ام دولت باید در این جهت دخالت داشته باشد و در این جهت مسئول است زیرا که تا بحال معمول مملکت خلاف این بوده است و بنده و اسرانی که در مملکت واقع می شده است خاطر نمایندگان را متذکر و متوجه ساخته است که در این قبیل مسائل فوق العاده دقیق باشند .
 این قسمت صحیح است و مذاکرات بوقوع و بقا فایده هست ولیکن در این باب چنانکه سابقاً هم عرض شده است مذاکرات در درجه دوم و سوم و چهارم این حالت را پیدا کرده است که حالا باز در مجلس صحبت میشود یعنی یکمرتبه در پیشنهادی که در کمیسیون داده است بناسب آنچه که فرض میکردند لازمست صورت داده بیکمرتبه در وزارت مالیه و بعد در هیئت دولت مطرح شده ملاحظات و مطالبات شده و بعد بجهت نزدیکترش کرده اند یکمرتبه هم در کمیسیون بودجه چنانکه آقای مغیر هم اظهار میفرمودند تمام نامه و در چندین جلسه مذاکرات شده است و آقایان نمایندگان - اعضاء کمیسیون و هیئت کمیسیون که در واقع يك اداره فنی مجلس است (در باب مسائل بودجه مالی) در آنجا دقتهای کاملی خودشان کرده اند و تمام جزئیات امر در آنجا ذکر شده است فلسفه تشکیل

میکردند . . .
 دست غیب - دلیل داشت . . .
 شریروائی - اجازه بفرمائید . خودتان اهل منبرید .
 اینجا بیست و پنجاه هزار تومان با سکه تقریباً در حدود بیست و شش هزار تومان بر بودجه مملکت اضافه میشود و بعقیده بنده با این بیست و شش هزار تومان میشود بیست و شش مدرسه ابتدائی در ایران باز کرد .
 حفظ مالیه مملکت بزرگ گائی لو کس فلان آنگاه می شود حفظ مالیه را باید با اعضاء مالیه بکنند ما گفتم مستشار بیاید اینجا و مالیه را اداره کند .
 ولی حتماً هم الزام دادیم که او مثل یک نفر در زندگانی بکنند؟
 زنده گائی عادی خیلی خوب این مملکت را با سالی دوهزار دلار با اضافه یک هزار دلار می شود کرد و تقریباً در سال هشت هزار دلار را هم میتواند ذخیره کنند و بسامکت خودشان بپردازند خرج کنند این است که بنده این پیشنهاد را کردم .
 معاون وزارت مالیه - مذاکراتی که از بابات مبلغ در مجلس میشود از وظایف معصنه مجلس است و این دقت کامل مجلس چیزی است بجا .
 وزارت مالیه و دولت و شخص دکت .
 میلسپوم که آمده برای انتظام امور مالیه در این مملکت در صورتی که حقیقه بخواهند خدمتی بکنند از این قبیل مذاکرات باید فوق العاده مشغوف و غور کنند باشند بجهت اینکه این يك کمکی است بحدوث دولت هم خیلی ممنون هست زیرا که تا بحال معمول مملکت خلاف این بوده است و بنده و اسرانی که در مملکت واقع می شده است خاطر نمایندگان را متذکر و متوجه ساخته است که در این قبیل مسائل فوق العاده دقیق باشند .
 این قسمت صحیح است و مذاکرات بوقوع و بقا فایده هست ولیکن در این باب چنانکه سابقاً هم عرض شده است مذاکرات در درجه دوم و سوم و چهارم این حالت را پیدا کرده است که حالا باز در مجلس صحبت میشود یعنی یکمرتبه در پیشنهادی که در کمیسیون داده است بناسب آنچه که فرض میکردند لازمست صورت داده بیکمرتبه در وزارت مالیه و بعد در هیئت دولت مطرح شده ملاحظات و مطالبات شده و بعد بجهت نزدیکترش کرده اند یکمرتبه هم در کمیسیون بودجه چنانکه آقای مغیر هم اظهار میفرمودند تمام نامه و در چندین جلسه مذاکرات شده است و آقایان نمایندگان - اعضاء کمیسیون و هیئت کمیسیون که در واقع يك اداره فنی مجلس است (در باب مسائل بودجه مالی) در آنجا دقتهای کاملی خودشان کرده اند و تمام جزئیات امر در آنجا ذکر شده است فلسفه تشکیل

کمیسیون هم همین بود که جزئیات دیگر در مجلس مذاکره نشود و در آنجا مذاکره بشود و مذاکرات هم شده است و بالاخره کمیسیون بودجه قانع شده است باینکه از این حدود نمی شود تقلیل کرد .
 اینکه گفته می شود در اینجا امارات داریم .
 البته دولتی داریم و ممکن است بدهیم بستمندمین منزل بکنند اینها صحیح است ولیکن آقایان ملاحظه می فرمایند مبلغی که خیلی هنگفت بنظر آمده است این در باره يك نفر است که حقوقش دوهزار دلار است .
 ولی دیگران دوهزار دلار حقوق ندارند نسبت حقوقشان کم می شود علاوه فقط در طهران است که البته دولتی هست و اگر هم البته دولتی نباشد گرانیه خانه ارزانست و آنها اینکه باید در طهران سکنی کنند می توانند زندگی کنند .
 ولیکن در سایر ولایات و در سایر نقاط نباشد البته دولتی نباشد و در بعضی نقاط هستکه اجازه بر راتب از طرف ران گرانتر است .
 بعضی از نمایندگان (با همه) خیر آقا هیچ جا گرانتر نیست .
 معاون وزارت مالیه - چرا اجازه بفرمائید . خود بنده در غالب ولایات چندین سال ما و درت داشته ام و اجاره خانه در بیشتر ولایات خیلی زیادتر است نمایندند معترتم همان اینجا تشریف دارند در آنجا گرانیه خانه دو برابر طهران است و هم چنین مشهد ورشت و غیره .
 علاوه اینکه بیشتر مربوط است با اثاثیه و آقایان التفات فرمایند این ترتیبی که در اینجا قیده شده است بیشتر رعایت صرفه دولت بوده است از جهت اینکه بکمتر از اثاثیه سابقاً برای دیگران تهیه شده بود آنچه که از خدمت خارج میشوند و کتتراتشان مقتضی می شود و اثاثیه شان میماند و برای اینکه این اثاثیه بصرفه می رسد آنها را بستمندمین چند بدهیم و اگر این ماده باین کیفیت نباشد اسباب شرح برای دولت می شود و مجبور است که مبلغی بآنها بدهد .
 لیکن باینصورت که هست مقدم مبلغ اینست که دولت منزل و اثاثیه تهیه کند در صورتیکه دولت حسابش را بکند و بداند اگر بخواهد منزل و اثاثیه تهیه بکند گرانتر از آن مبلغی است که در اینجا نوشته می شود آنوقت مبادرت خواهد کرد که مبلغ را بآنها بدهد .
 والا قسمت مقدم این است که منزل بآنها بدهد و اثاثیه برایشان تهیه کند و هیچ الزامی ندارد که مبلغ را بدهد و همین نظر این ماده این طرز نوشته شده که هر طور اقتضا کرد دولت رفتار نماید و این میزان که در کمیسیون بودجه هم فرض شده است

مقرر بوده است .
 قانون سابق دولت را مکلف کرده بود که خانه و اثاثیه با آنها بدهد ولی این قانون حالیه يك مزیتی دارد و آن این است که دولت را مغیر میکند که با اثاثیه و خانه برای آنها تهیه کند و در صورتی که نکرد يك مبلغی به آن ها بدهد و این مبلغ هم مبلغ خیلی زیادی نیست و آن اختلاف و مشاجراتی که آقای شریعت زاده فرض کرده اند پیش نخواهد آمد و این مبلغی را هم که این جا معین کرده اند و بنظر آقایان خیلی گران می آید و می فرمایند دوهزار تومان .
 دوهزار تومان . این دوهزار تومان فقط مال يك نفری است که در سال دوهزار دلار دارد و باقی بیست حقوقشان کمتر است و این دوهزار تومان هم فقط برای اثاثیه گرانه خانه هم هست . علاوه آقایان باید ملاحظه فرمایند که این اشخاص را بیسرها تحصیل نمیکند و ما بیس خودمان آنها را استخدام میکنیم و البته باید آنها را از ضرر راحت نگاهداریم و الا بهتر نیست که هیچ بدهی و حتی الامکان اگر مجازا استخدام کنیم خیلی بهتر است ولی نمیشود و در صورتیکه ما مجبوریم آنها را استخدام کنیم .
 البته باید طرفین راضی باشند و بعقیده بنده در این مسائل اینقدر گفتگو لازم نیست .
 رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)
 حاجی میرزا عبدالوهاب - فرمایشاتی را که آقای وزیر فرمودند قبول دارم ولی ما بیشتر از این قوه نداریم بدهیم . البته کسی ما را مجبور نکرد و تحصیل هم نمیکند و ما خودمان بالا اختیار اینها را استخدام میکنیم .
 ولی چیزی که هست ما باید بیکس خودمان نگاه کنیم .
 بنده تصدیق دارم که خیلی بیش از این نباید مواجب بایشان داد ولی این در صورتیست که ما هم داشته باشیم و در صورتی که نداریم سالی دو هزار تومان از کجا بیاریم پول اثاثیه و گرانیه خانه بایشان بدهیم .
 و من با این بودجه مملکت مقتضی نمیدانم که هر روز اینگونه تحمیلات باین مملکت بشود .
 سال گذشته دوسه کروار کسر دخل داشتیم که تحمیل باین ملت شد .
 و حالا هم باز اینگونه مخارج زیاد میشود و بالاخره آخر سال پنج کروار کسر کرد و کسر می آید و مالیاتی می آورند که باید بر این ملت تحمیل شود مغیر - بنده يك نکته را باید با آقایان تذکر بدهم و برای استحضار خاطر معترتان

(که کمتر نمی شود داد) همین میزان است .
 بنده همچو تصور می کنم اینکه يك مبلغی که برای يك نفر آنها در سال مین شده گرفت بنظر میرسد همچو فرضی نشود که بایمطالعه گوی ایدام مراقبت در ترمین اینماده پیشهادی کرده ام تمام مراقبتها را در کمیسیون بوده شده است و استعفا دارم آقایان دیگر اشکال بفرمایند
 رئیس آقای زعییم (اجازه)
 آقای میرزا سید حسن زعییم اگر چه در این موضوع توضیحات بقدر کافی داده شده آقای معاون وزارت مایه هم تقاضا کردند بهمین شکل گذشته شود
 بنده فقط تذکر می دهم باینکه ما از دول غیر همجواز خودمان بازم مستشار داریم و مستخدمین جلب کرده ایم و ممکنست احتیاج ما را از ازم بکنند که باز هم جلب بکنیم و در این جا هم صحبت شده که يك کمک خرجی بدهیم که پول زیاد تر بشود تا مستشار لا یقتری جلب کرده باشیم ولی يك نکته است می خواهم عرض کنم آن این است که استکه این عبارت اینماده اینطور میرساند که مقصود دادن کرایه خانه است و ما باین وضیعت فعلی که هم بیرون و هم اندرونی داریم هر قدر هم متحمل باشیم همچو قضا این حدود که حساب میکنم تجاوز نمی کند و آقایان مستشاران بولایات هم بروند سواي همان همدان و مشهد که اسم بردند خیلی کمتر از این مبلغ می شود این جهت بنده گمان می کنم
 برای اینکه در آیه هم دولت های وقت .
 بر اثر این مراقبت و موافقت زیاد دچار اشکال نشوند بهتر این است که با این حسن نظری که مجلس در استخدام آقایان امریکائی بوسیله دکتر میسیونر دارد ایشان هم باید این چك و چانه ها را بزنند و ضرر ندارد که همان صدور باشد و اینطر خوبست .
وزیر مالیه آقایان همچو صحبت فرمایند مثل این که دکتر میسیونر در این کار از برای خودش منافعی در نظر دارد . در صورتیکه نظر دکتر میسیونر این باب این است که شرایطی با داده شود که در آن شرایط بتواند اشخاص مناسب تری را انتخاب و استخدام کند و این هم آقایان باید در نظر داشته باشند که نمیتوان توقع داشت مستخدمین از خارجه (از امریکا وغیره) بایران آورد که بایند این جا بطور درویشی زندگی کنند اگر بخواهد بیاید و خدمت بکنند و زندگی خوب و عالی داشته باشد نباید بروا ملت کرد .
 ما خودمان از برای مملکت خودمان اگر لازم بشود از خودمان کم بکنیم و

ب خودمان بدهیم بیامان را در درام مملکت بدهیم البته صحیح است و يك چیز است که مایه انتخاب خودمانست اما از يك خارجه مایه مملکت ما نمیتوانیم توقع داشته باشیم اینجا بیاید زندگی درویشی بکند .
 چرا نباید مثل لاردها زندگی کند؟ البته بنده هم خوشوقت بشوم اگر مستشارهای مازندگی درویشی بکنند و از ما خارج زیادی نخواهند
 بلکه اگر بشود مجانی هم برای ما تمام شود
 ولیکن يك شخص خارجی برای این مایه اینجا که زندگی خوب بکند و حقوق خوب بگیرد .
 برای این مایه که اگر خدمت میکنند پس انداز هم داشته باشد .
 این مسائل را آقایان در نظر داشته باشند و بالاخره باز بنده تکرار میکنم که ما اشخاص را از روی جبر نمی آوریم و اختیار خودمان می آوریم و حالا که بنا است به انتخاب خودمان بیاوریم و باید آنها را رضی کنیم و بیاوریم و این را هم در نظر داشته باشند .
 چندی قبل هم این را اینجا عرض کردم .
 اداره کرد که امروز ما در این متوسط مستخدمین بازرگی اداره میشود و بیک وقتی بود که عده شان زیاد بود و تریب چهل نفر بودند و آنوقت هم لازم بود زیاد باشند ملاحظه فرمایند که امروزه از چند سال چه نتیجه عائد دولت ایران شده .
 چیزی که در واقع هیچ نبود و هیچ عایداتی برای دولت نداشت و اگر چیزی هم بدست می آمد در جیب مردم میرفت حالا کار بجائی رسیده است که سالی هفتده هجده کرو رو عائدی برای دولت ایران دارد و شاید سال بیست کرو رو عائدی بدست میفرمایند ما پول نداریم؟ حالا تخم میباشیم بعد عایدات بر می آوریم .
 رئیس - آقایانیکه پیش نهاد آقای آقا سید یعقوب را قابل توجه می دانند قیام فرمایند (چند نفری برخاستند)
 رئیس - قابل توجه نشد .
 ضمناً پیشهاد آقای شریعت زاده آقای شروانی هم رد شد .
 شروانی - خیر پیش نهاد من آنطور نبود . اجازه میفرمایند مقدمه اش فرق دارد .
 رئیس - اگر پیشهادتان در آن زمینه نبود .
 آن اظهارات را چرا فرمودید؟ شروانی - اگر اجازه بفرمایند توضیح عرض کنم؟

رئیس - بفرمایند
 شروانی - آقایان پیشهاد کرده اند که تهیه منزل یا ب خود مستخدمین واگذار شود
 یا دولت اینکار را بکند و این بنده پیشهاد کرده ام دولت مکلف است منزل و اثاثیه برای آنها تهیه کند نه خود آنها و این فرق دارد
 رئیس - بقیه پیش نهاد ها اگر اجازه میفرمایند بماند برای بعد از تنفس
 جمعی از نمایندگان - صحیح است (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
 رئیس - پس از بازنده دقیقه نامل جلسه را ختم میکنیم
 جمعی از نمایندگان - چرا مگر چه شده است؟
 رئیس - همه کافی نیست - آقایان هم نمی خواهند تشریف بیاورند .
 (مجلس نیم ساعت قبل از ظهر ختم شد)
 رئیس - مجلس مقدس شورای ملی حسین پیرتیا منشی م شهاب
 دکتر احتشام طباطبائی
جلسه صد و شصت و چهارم صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه بیست و دوم اردیبهشت ۱۳۰۴ مطابق هجدهم شوال ۱۳۴۳
 مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر ریاست آقای آقا میرزا حسین پیرتیا تشکیل گردید .
 (صورت مجلس یکشنبه بیستم اردی بهشت را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند)
رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)
شیخ العرقین زاده - قبل از دستور عرض دارم
رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)
شریعت زاده - قبل از دستور رئیس نسبت بصورت مجلس معارضی هست .
 (گفته شد خیر)
رئیس - چرن شنبه های سابق دوره اش منقضی شده باید تجدید قرعه شود .
 از شعبه اول تا پنجم هر کدام بیست نفر .
مساوات - اجازه میفرمایند
رئیس - بفرمایند
مساوات - امروز شعبه ها را خیر کردند برای انتخاب کمیسیون بودجه اگر وقتش منقضی شده انتخاب صحیح است یا خیر؟

رئیس - انتخاب می بایستی از شعبه های فعلی بشود .
 شعبه اول تا پنجم هر کدام بیست نفر و شعبه پنجم و ششم ۱۹ نفر
 (آقای احتشام الکسکاء استعراق نموده شعبه سته ترتیب ذیل (حاصل گردید)
 شعبه اول
 آقایان داور - مستوفی العماله - حاج میرزا احمد خان اتابکی - معظم - آقا شیخ عبدالرحمن - حاج میرزا رضا رفیعی آقا میرزا شهاب الدین - حاج میرزا عبدالعلی میرزا صادق خان اکبر - قائم مقام - میرزا حبیب الله خان کمالوند - آقا سید محمد سلطانی - دکتر امیر اهلوم - ملا فرج الله سهراب خان - آقا میرزا حسین خان پیرتیا اسمعیل خان استغیابری - عباس - میرزا فیروزی - مفتی - میرزا باقر خان عظیمی
 شعبه دوم
 آقایان آقا میرزا حسین خان علایی تجدد - آقا میرزا حسین خان - اسفندیاری آقا میرزا عبدالله خان - سهراب زاده - آقا میرزا ابوالحسن خان پیرتیا - غلام حسین میرزا - میرزا آقا خان نصر انقلاب فرزند - از باب کبشهر - دکتر حسین خان بهرامی - آقا میرزا یحیی خان - زنگنه - آقا شیخ جلال - سکی استوان - آقا میرزا حسن خان پیرتیا - دکتر ضیائی - مدیر انولوه - مدرس - مشارالملك حاج میرزا عبدالوهاب .
 شعبه سوم - آقایان : محمدولی میرزا ناصر ندامانی - نفی زاده - آقا میرزا رضا خان افشار - ضیاء الواعظین - آقا شیخ محمد علی تهرانی - مساوات - حاج میرزا رضا ندامانی - حاج حسن آقا - رضا خان بهلوی - شروانی - حاج میرزا یحیی دولت آبادی - آقا میرزا هاشم آشتیانی - آقا میرزا علی کازرونی - تدین - آقا میرزا بدالله خان - میرزا سید مهدیخان طباطبائی - شریعت زاده - شاهزاده اکبر میرزا میرزا محمدخان مصطفی
 شعبه چهارم - آقایان : شیخ الاسلام ملایری - حاج زاده - میرزا سید احمد خان آفتاب - بهار - حیدرقلی میرزا - حاج اسمعیل - سلیمان میرزا - میرزا حسین خان دادگر - آقا میرزا محمود خان - رهنما - آقا میرزا سید احمد بهبهانی - سید الله خان اسکندری - دکتر احتشام آقا میرزا محمد حسین صدراتی - مرتضی قلیخان بیات - آقا میرزا رضاخان حکمت آقا شیخ علی مدرس - فتح الله میرزا هرمزی دست فیب - میرزا مهدیخان زاهدی .
 شعبه پنجم - آقایان : میرزا محمد نجات - آقا شیخ هادی بزدی - آقا میرزا شکر الله خان صدری - آقا میرزا احمدخان اخگر - آقا سید کاظم بزدی - آقا میرزا محمد رضا مهدوی - آقا میرزا یوسفخان

هزاره - آقا شیخ محمد علی المومی - آقا سید حسن اجاق - آقا میرزا سید مصطفی بهبهانی - میرزا علیخان آقبال - حبیب الله خان نماینده بجنورد - آقا میرزا سلیمان ایزدی - حاج میرزا اسدالله خان - اسمعیل خان تشقائی - یاسائی - میرزائی - صدق - السلطنه - فیروز میرزا فیروزی
 شعبه ششم - آقایان : هایم - حاج میرزا علیرضا - زعییم - و گیلکی - آقا میرزا یوسفخان نماینده برورد - آقا سید یعقوب آقا میرزا جواد خان - سلطان ابراهیم خان - آقا سید محی الدین - اتحاد - دیوان بیگی - دکتر آقایان - محمد هاشم میرزا آقا شیخ محمد تقی ذوالقدر - جهانشاهی - عطاء الله خان روحی - آقا میرزا سید حسن کاشانی - آقا سید عبدالعزیز صدر - آقا سید محمدعلی شوشتری
رئیس - اسامی باین ترتیبی که قرائت شد صحیح نبود .
 می بایستی قبلاً بهر شعبه نوزده اسم تقسیم شود چهار اسم بانی مانده تعلق می گرفت بشعبه اول و دوم و سوم و چهارم بعد این صورت اصلاح و اعلام خواهد شد
آقای شیخ العرقین زاده (اجازه)
شیخ العرقین زاده - تلگرافات و مکتوباتی که از چندی قبل باین طرف از مازندران و تنگابن رسیده است مرا وادار کرد که بیایم این جا و معترضی از اوضاع آنجا ب عرض نمایم گان برسانم و ضمناً از موقع استفاده کنم .
 در موقعی که آقای کفیل وزارت داخله تشریف دارند از ایشان سؤال کنم نسبت باین وضعیاتی که اخیراً در مازندران و حدود شمال پیدا شده است چه تصمیمی اتخاذ کرده اند
 از چندی باین طرف از مازندران و استراباد يك سلسله مراسلاتی میرسد که در صحرائ استراباد يك تبلیغات و يك اقداماتی که ممکن است بر علیه دولت و مملکت ایران تمام شود شروع شده و از نقطه نظر باینکه ما امینان داشتیم دولت در حال مراقب هر گونه تبلیغاتی است که بر ضد مملکت می شود بقیه داشتیم که در این مورد هم نهایت کوشش و مراقبت را کرده اند که این تبلیغات سرایت پیدا نکنند و بر علیه دولت و مملکت ایران تمام نشود متأسفانه اخیراً مطابق تلگرافاتی که آمده است و يك قسمت از آنها هم بجناس شورای ملی مخابره شده است يك قسمت هم در نزد آقایان وکلای مازندران موجود است بکنده از اشرار ترکمن همانهایی که ممکن است در تحت يك تاثیرات سوئی واقع شوند یا يك بریا کاندھائی در آنها مؤثر واقع شود شروع بیک حملاتی

بعدد شمال کرده اند
 در قسمت گمش تبه - فریبه چیک رود فرح آباد و مشهد در آن جاها و تنگابنای ترکمن که هر يك دارای صد یا پنجاه نفر است مبادی وارد می شود و اشغالی را که آن جا هستند و مردم را می کشند یا بر میدارند همرا خود می برند
 حالا این وضعیات بسیار حدود هم تجاوز کرده است بنده در این خصوص اطلاعی ندارم
 این عمل در این وقت و در این موقعی که آقای رئیس الوزرا ه زمام دار امور هستند در اشداء چندان مهم بنظر نمی آید زیرا از بزرگتر از این نمردها و مصیبتها جلوگیری و خاموش شد ولی بنده می خواستم در این مورد سؤال کنم که آیا دولت در قبال این حرکات کوچکی که امروز يك اثرات سوئی در حدود شمال کرده چه اقداماتی کرده است
 زیرا معتمد که اگر خدای نکرده جزئی مسامحه شود دامنه این مسئله توسعه پیدا میکند و تصدیق می فرمایند مردمی که در گذارده نشسته اند اینها همیشه يك درواری هستند که مملکت را از هر گونه تعرض مصون داشته اند و این بیچاره ها همیشه باید مورد توجه واقع شوند اینها مال و عرض و ناموس و کلبه دار ایشان در معرض هر گونه دست اندازی است
 حالا در این زمینه آیا دولت يك اقدامات مؤثری کرده و در رسد هست که قوای کافی بآن جا اعزام نماید و از هر چه و مرج جلوگیری کند یا خیر؟
 اگر آقای کفیل وزارت داخله مطلع هستند بنده مقتضی میدانم جوابی باین سؤال بنده بدهم .
معاون وزارت داخله - تقریباً از یکسال قبل راپرتھائی راجع بیک جنبشهایی که در ترا که بود میرسد ولی البته آن قدر جالب اهمیت نبود و دولت هم مثل اینکه همیشه در نظر دارد و در هر قضیه ابتدا نمی خواهد بقوه قهریه با آن قضیه مواجه شود البته تعلیمات و احکامی برای جلوگیری از بعضی حرکات داده میشد و مؤثر هم بود .
 تا این اواخر ابتدا اقدامی که موجب نگرانی باشد و سلب امنیت بکنند رخ نداد مگر چندی قبل در حدود راه خراسان يك وقایعی اتفاق افتاد که يك وقایع اتفاقی و انفرادی بود مثل اینکه از سوابق ایام هم می شد .
 گاهی ترکنها براه تجاوز می کردند از يك خطوطی و آن هم با يك اقدامات فوری رفع شد و امنیت کاملاً برقرار می شد .
 از چند روز قبل که از اواسط اردی بهشت باشد راپرت هائی می رسد که يك دفعه ترا که شروع به حرکت کرده اند

و راپرتھکا آمده اند بسواحل مازندران ولی نه تنگابن در آن قسمت اولی مازندران و از طرف دیگر هم در حدود بجنورد و يك جنبش هائی کرده اند در این خط يك دفعه يك شرارت هائی ظاهر شده است این وقایع تقریباً از يك هفته قبل یعنی از ۱۵ اردی بهشت شروع شد و در این وقت از طرف دولت برای جلوگیری اقدامات کافی شده .
 از اعزام قوا و حتی فرستادن طواریات برای اینکه البته دولت که همیشه در رسد است يك وقایعی را ابتدا بطور سلامت و با احتراز از مصادمه و خون ریزی جلوگیری کند .
 وقت که موجب تجری اشرار شد آنوقت دیگر قابل تحمل نیست و وظیفه دولت اینست که بامور تر ترین وسیله با کمال فوریت جلوگیری کند و اشرار را قلع و قمع کند این بود که از يك هفته قبل دولت اقدام کرد .
 چون دید دیگر مورد نامل نیست و باید اقدام قطعی بشود وزارت جنگ مشغول اقدامات بودند و راپرت هائی هم به وزارت داخله رسید و به وزارت جنگ ارجاع شد و موافق اطلاعاتی که داده شده قوای نظامی و هم طیاره فرستاده شد و در تمام خطوط شروع کردند بچیلو گیری از تجاوزات ترا که و امیدواریم همین دوسه روزه راپرت هائی خیلی امیدبخشی که انتظار می رود راجع بتأمین آن حدود و دفع اشرار برسد و باستحضار آقایان نمایندگان محترم برسد
 این حرکتی که ترکنها کرده اند (یعنی عده از آنها) و تجاوزاتی که کرده اند بنده تصور میکنم از نقطه نظر دفع شرارت البته مستلزم اقدام خیلی فوری است چنانکه شد اما از نقطه نظر نگرانی هائی که نماینده محترم عنوان کردند
 میتوان عرض کنم که نظیر این وقایع چند دفعه دیده شده و در تمام موارد ملاحظه شده است يك طوری که مطلوب آمال ملی و مستلزم حفظ امنیت و مصونیت مملکت بوده و اقدام شده و نتیجه هم گرفته شده است در این مورد هم
 با همین نظرو انتظار آقایان میتوانند مطمئن باشند اقدامی که مستلزم حفظ امنیت مملکت و وحدت ملی و تابعیت ایران است در نتیجه اقدامات نظامی که شروع شده است حاصل خواهد شد کاملاً امیدوارم بزودی نتیجه اقدامات را ب عرض مجلس برسانم .
 رئیس آقای دولت آبادی هم سؤالی داشتند
 حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده مدتی است می خواستم از وزارت داخله دوسه فقره سؤال کنم موقع بدست نیامد حالا که دیدم تشریف دارند از مقام ریاست

استجاره کردیم سؤالات خود را بکنم
 یکی راجع ببلدیه های ولایات است خاطر آقایان مستحضر است که اصلاحات بلدیه هادر دور مشروطیت جزء مسائل اولیه و در درجه اول است حقوقی هم برای بلدیه ها در قانون مین شده است که اگر آن حقوق بلدیه ها داده شود کار بلدیه ها رونق میگیرد و اصلاح می شود و مردم در حقیقت میوه مشروطیت را میچشند می خواهم از وزارت داخله سؤال کنم که در این سال برای اینکه حقوق قانونی بلدیه ها با آنها برسد دولت فکر کرده است یا خیر سؤال دوم راجع بتأسیس الحکومه های بی حقوق است در دوره های استبداد از حاکم پول میگرفتند و ولایات میفرستادند و هم مجبور بود از نایب الحکومه هامیل خودش پول بگیرد و بیوک و قضایات و شهرهای کوچک بفرستد حالا از حکام ظاهراً پولی گرفته نمی شود چونکه مواجب دارند مگر بعضی چیزها که امیدواریم بعد نظارتش پیدا نشود و اما از نایب الحکومه ها غالباً در ولایات پول گرفته می شود و علاوه بر اینکه مواجب ندارند مگر شوم گاهی از آنها يك چیزهای دستی هم گرفته می شود و آنها را بیوک و قضایات می فرستند این در حقیقت اجازه دزدی و اجازه چاپیدن رعیت است .
 نمی دانم در این باب دولت فکری کرده است که با بیوکات و قضایات را ب نایب الحکومه بگذارد یا اگر نایب الحکومه میفرستد آنلا يك حقوقی به آنها بدهد که رعیت را در زحمت و آزار و اذیت نگاه ندارند یا نه ؟ این دو مسئله
 مسئله سوم این است که يك بادی کارهای بدی از سوادیه در این مملکت باقی مانده و آن مسئله محسوس های ناریک است بنده هیچ نمی فهمم معنی محسوس ناریک چه چیز است!!
 کجای دنیا محسوس ناریک وجود دارد؟ مقصوری که باید با اعمال شافه دچار شود و اورا بیست و سعت گردود يك جائی انداخته اند که قلع شود چشمش هم نا بینا شود و بالاخره صحتش هم از دست برود این بعقیده بنده چندان کار خوبی نیست آیا دولت فکر کرده است در این محسوس های ناریک و این بیفوله های فلج میکنند را به يك جاهای بهتری تبدیل کنند یا خیر؟
 معاون وزارت داخله - راجع ببلدیه ها بنده سابقاً هم در مجلس عرض کردم نوائسی هست و بایستی آن نوائس را اعتراف کرد و البته باید از راهش آن نوائس را دفع کرد اول نقص ترتیب بلدیه ها نداشته عوارض بلدیه است
 بلدیه که عایدی نداشته باشد بطور می تواند کار کنند بنده خود مشغول مکتب هستم یا بلدیه های ولایات یعنی وزارت داخله از آنها کار میفرماد از جهت تنظیم و روشنائی و صحیح

ولی جوابهایی که می شنویم اینست که عایدی نیست. البته باید فکر عایدی کرد. عایداتی که امروز بملیه هادارند منحصراً بنواقل است یعنی مازاد عایدات نواقل زیرا نواقل يك مبلغ صرف مخارج خودش می شود و چیزی باقی باقی نمی ماند که صرف بملیه بشود بنابراین چطور میتوانیم تا وقتیکه وضع عایدات جدیدی ننگیم از بملیه هابک ترتیبات کاملی بخواهیم و انتظار بک اصلاحاتی داشته باشیم.

برای اینکه عایدات موجوده از منبع نواقل بیا حاصل شود در تحت ترتیب بهتری بیاید و یک عایدی بیشتری برای بملیه داشته باشد اقدام کرده ایم و با وزارت مالیه مشغول مذاکره هستیم برای اینکه یک طوری نواقل اداره شود که عایداتش بیشتر برای بملیه ها بماند و راجع بقتضای دیگر هم بملیه ها دستور داده ایم که در هر جا یک مجلس مشورتی از اهال محل و نمایندگان و طایفه تشکیل بدهند و یک منابع جدیدی برای عوارض بندی در نظر بگیرند و بر کز پیش نهاد کنند تا این جا در تحت یک لایحه ای بیاید و بر عرض مجلس برسد و وضع یک عوارض بملیه بشود و تا اینطور نشود.

بنده تصور نمی کنم بتوانیم بطور مؤثر راجع با اصلاحات بملی کاری بکنیم. این راجع بقتضای بملیه ها.

اما در باب نایب الحکومه ها که آقا اظهار کردند چون بی حقوق هستند اسباب زحمت است و باید بر داشته شوند بنده عرض می کنم البته مأمورین بی حقوق صورت مرتبی ندارند.

ولی از طرف دیگر اگر بخواهیم بکلی این نایب الحکومه ها را برادریم این هم صورتی ندارند.

زیرا وقت یک مأموری در هر کویک ولایتی مسؤول آن حوزه هست نمی شود این مأمور کت در نقاط جز آدم نداشته باش. یک کاری که فرضاً راجع بحکومت اصفهان می شود تمامش راجع بشهر اصفهان نیست که حاکم خودش آنجا باشد و نظریه و بملیه و مأمورین دولت همه در آن مرکز باشند یک قسمتش راجع می شود بفریدن. در فریدن اگر حاکم نماینده نداشته باشد چطور می تواند کاری در آنجا انجام بدهد.

پس نباید گفت این مأمورین برداشته شوند و باید سعی کنیم که اینها دارای حقوق بشوند و یک مأمورین مرتب اداری باشند.

این را همیشه بنده در نظر داشته ام و هر وقتی که در وزارت داخله بودم اول سعی که داشته ام برای رفع همین نقص بوده.

البته اگر ما بخواهیم برای تمام نقاط جزء در بملیه چیزی منظور کنیم یک

مخارج هنگفتی دارد. اما برای نقاطی که نسبة مهم تر است باید در بملیه مبلغی منظور شود ولی همیشه مواجه پاکس بودجه شدایم و یک مخارج زیادی هم نداشته ایم که آنهارا ننگیم و بنایب الحکومه ها بدهیم.

این است که اکثر نایب الحکومه ها بی حقوق مانده اند و تولید این زحمت شده.

امادر همین حال که بعضی از نایب الحکومه ها بی حقوق هستند بنده تصدیق نمیکنم که باید متحمل اعمال بی رویه آنها باشیم و کاملاً باید تحت نظر باشند و حسن سلوک و صحت عمل را داشته باشند.

چنانچه از هر جا هم که شکایتی برسد البته جلوگیری می شود و مخصوصاً برای این نقاط تا وقتی که حقوق ندارد بنده بحکم توصیه ای که میکنم این است که این کارها را بیک اشخاصی از اهال محل رجوع بکنند که متدب باشند و یک علاقه و مضامین هم داشته باشند که محتاج با خدای نشوند این تنها نظریه ای است که فعلاً می شود اختیار کرد که رفع محظوری بشود و جمع این هر دو نظر با هم شده باشد تا نشاءالله در نتیجه وسعت بودجه و اعتبارات مملکتی ما بتوانیم برای همه این جاها تشکیلات منظم تأسیس کنیم.

راجع ببعس ها هم چون بنده یک روز این جا در مقابل سؤا آقا تقی زاده عرض مضلی عرض کردم البته همه آنها را نگران نمیکنم.

ولی عرض میکنم که بعس ها البته نواقص دارد و محتاج با اصلاحات هم در تهران هم در سایر نقاط.

ولی آن نواقص با اندازه ای نیست که مجلس هارا ما بگویم مجلس تبارک یا مجلسی که کسی درش تلف یا قاچ شود.

با همان وسایلی که فعلاً موجود است میخواهم عرض کنم در طرف این یکی دو ساله اخیر خیلی از جزئیات امور بعس ها که قابل اصلاح بوده اصلاح شده.

ولی ما اگر بخواهیم یک بعسهای خیلی منظم با اصول جدید صحنی و علمی داشته باشیم چنانچه نقشه هایش را هم بنده گرفته ام و مطالعه کرده ام اعتبار میخواهم بول میخورد.

البته هر وقت که ما آن اعتبار را داشته باشیم حتماً باید بکنیم.

راجع بوضعیت فعلی مجلسها در بملیه امسال هم یک رعایتها شده است که اگر انشاءالله بودجه بگردد با آن نظری که ما اختیار کرده ایم این نگرانی ها رفع می شود.

یعنی ترتیبات صحنی وضع بعس و روشنائی و این وضعیات رعایت می شود و تا بحال هم بقدری که ممکن بود برای رفع نواقص مجلسها اقداماتی شده منتهی

در تهران بیشتر و در ولایات که بعس هایش کوچکتر است کمتر ...

شیر وانی - اصفهان بهتر از طهران است.

معاون وزارت داخله - و امیدوار هستم که یک قسمت از این مسائل که فرمودند در جریانت بزودی نتیجه آن حاصل شود و جهات دیگرش که مربوط بشکلی اعتبارات است موکول است بوقت خودش.

دولت آیدی - بنده در مسئله نواقل که فرمودند مازاد نواقل نفهیم مراده چیست؟

نواقل مخصوصاً مال بملیه ها است و نفهیم مقصود از مازاد نواقل چیست؟ باقی مطالب را هم که وعده فرمودند اصلاح می شود بنده عرض ندارم.

معاون وزارت داخله - بنده هم که عرض کردم مازاد نواقل مقصودم این نبود که نواقل یک قسمتش مال جاهای دیگر است.

نواقل مخصوص بملیه ها است. در قاتون بملیه ها هم عایدات و سائط نقلیه تخصیص بملیه داده شده مازادی که عرض کردم مقصود آنوجهی بود که بعد از مخارج آبله کوبی و بعد از مخارج باقی میان بملی نهار استم استثناء کنیم.

رئیس - در جلسه قبل پیشنهادهایی راجع بماده سوم خبر کمیسیون بودجه راجع با استفاده مستخدمین امریکائی رسید بود هنوز رای نگرفته ایم.

(پیش نهاد های مزبوره بشرح ذیل خوانده شد)

پیش نهاد آقای تهرانی - این بنده پیش نهاد می نامیم بطریق ذیل ماده اصلاح شود.

ماده ۳ - دولت باید خانه و اثنایه متناسبی برای هر یک از مستخدمین در حدود صد پانزده حقوق هر یک در تمامی مدت کنترات تهیه نماید.

در صورتیکه تهیه اثنایه و خانه را به عهده مستخدم معمول نماید معادل صد پانزده بیست و صدی ده همان صد پانزده است که بنده پیشنهاد کرده ام.

رئیس - وای گرفته می شود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای تهرانی.

آقایان موافقین قابل توجه قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد.

آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - چون آن روز میکنم که ماده ۳ ترتیب ذیل اصلاح شود ماهی یکصد تومان بمتوان کرایه منزل در باره هر یک از مستخدمین امریکائی

پیش نهاد آقای آقا سید یعقوب پیشنهاد میکنم ماده سوم این نوع اصلاح شود دولت خانه و اثنایه متناسب برای هر یک از مستخدمین در مدت کنترات تهیه نماید در صورتیکه تهیه اثنایه و خانه را بعهده مستخدم محول نماید معادل صد پانزده الخ

رئیس - آقای تهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی تهرانی - بنده پیش نهادم تقریباً بین طرفین عقیده مجلس است.

یک طرف جهت دارند باینکه از قرار صدی بیست نسبت بغانه و اثنایه آقایان مستخدمین امریکائی باشد و غیره و یک طرف دیگر از صدی ده به بیج وجه من الوجوه بالا بنیروند و از آنجا که بنده اهمیت می دهم با استفاده مستخدمین امریکائی که زودتر هم این کار خانه پیدا کند.

از این جهت بنده یک حالت وسطی را اتخاذ کردم که از قرار صدی پانزده نسبت بقوقنی که از برای هر یک از آقایان منظور است منظور شود و چندان ضرری هم بقوق آنها وارد نمی آید ماهم چندان فوق العاده تخطی نکرده ایم.

پس بنا بر این حالت اعتدال بین صدی بیست و صدی ده همان صد پانزده است که بنده پیشنهاد کرده ام.

رئیس - وای گرفته می شود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای تهرانی.

آقایان موافقین قابل توجه قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد.

آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - چون آن روز میکنم که ماده ۳ ترتیب ذیل اصلاح شود ماهی یکصد تومان بمتوان کرایه منزل در باره هر یک از مستخدمین امریکائی

بنده هم تصدیق می کنم و از این تقریری که هستند حداقل مواجبتان هفت هزار و پانصد دلار که قیمت دلار را هم وقتی که حدائقش را بگیریم می شود ۷ هزار و پانصد تومان و صدی ۱۲ که بنده پیشنهاد کردم نصد تومان می شود بنده مال همدان را قبول میکنم نصد تومان بدهند هر طور خانه و اثنایه که در همدان بخواهند بایشان می دهم چه رسد بولایات دیگر که بقول خودشان همدان از همه جا گران تر است از این جهت بود که بنده پیش نهاد صدی ۱۲ کردم.

رئیس - رای می گیریم پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. آقای دکتر آقاییان.

دکتر آقاییان - بعد از پیشنهادی که بنده کردم قرائت شد با آقای مکیبسون مذاکره و عرض کردم قضیه دو تاست. یکوقت مسئله اجاره خانه است و یک وقت مسئله حقوق است اگر مسئله اجاره خانه است که بعقیده بنده مجلس نمی تواند تشخیص غلط تصدیق کند و مجلس تشخیص صحیح را بیشتر باید حفظ کند و قنصلوگری دولت علیه امریکادار ایران چهل تومان کرایه منزل می دهد و اثنایه اش هم هزار و پانصد تومان نیست که آن کسی هم می آید فامش از قنصلو امریکایا لایر نیست.

آقای مکیبسون پیشنهاد فرمودند که چون حقوق پیشنهادی دولت بیشتر بوده و در کمیسیون از حقوق کسر کرده اند با جاره خانه افزوده اند.

این بعقیده بنده غلط است چرا بدلیل اینکه حقوق را وقتی که می دهند متناسب شخصیت و اطلاع آن آدم است یعنی یک مبلغی را پیش بینی می کنند و بمتوان مقاطعه بآن شخص می دهند اگر قضیه حقوق است آن وقت صاف و ساده آقای مکیبسون بفرمایند رسیدگی شود و حقوق را عرض ماهی هزار تومان هزار و پانصد تومان بدهند من عقیده ام این است که در مستشار مستخدم خارج آورده هیچ وقت نباید کوشش کرد که حقوق را کم داد.

اگر حقوق را ۵۰ مقابل امروز بکنند من رای می دهم حرفی هم ندارم؟

برای اینکه وقتی که ما قرار گرفتیم سالی پنجاه هزار تومان بدهیم یک کسی را می آوریم که ببرد این مملکت بخورد اشتعا میکنم که آقای مکیبسون توضیح بدهند که اگر همانطور که آن روز فرمودند کمتر از این باشد مستشار نمی شود آورد پس از خوب البته آن کسی که می آید باید حتی رضی باشد و حقوقی که بلا می دهم باید مطابق مقام باشد.

زنده همدان بود.

بنده هم تصدیق می کنم و از این تقریری که هستند حداقل مواجبتان هفت هزار و پانصد دلار که قیمت دلار را هم وقتی که حدائقش را بگیریم می شود ۷ هزار و پانصد تومان و صدی ۱۲ که بنده پیشنهاد کردم نصد تومان می شود بنده مال همدان را قبول میکنم نصد تومان بدهند هر طور خانه و اثنایه که در همدان بخواهند بایشان می دهم چه رسد بولایات دیگر که بقول خودشان همدان از همه جا گران تر است از این جهت بود که بنده پیش نهاد صدی ۱۲ کردم.

رئیس - رای می گیریم پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. آقای دکتر آقاییان.

دکتر آقاییان - بعد از پیشنهادی که بنده کردم قرائت شد با آقای مکیبسون مذاکره و عرض کردم قضیه دو تاست. یکوقت مسئله اجاره خانه است و یک وقت مسئله حقوق است اگر مسئله اجاره خانه است که بعقیده بنده مجلس نمی تواند تشخیص غلط تصدیق کند و مجلس تشخیص صحیح را بیشتر باید حفظ کند و قنصلوگری دولت علیه امریکادار ایران چهل تومان کرایه منزل می دهد و اثنایه اش هم هزار و پانصد تومان نیست که آن کسی هم می آید فامش از قنصلو امریکایا لایر نیست.

آقای مکیبسون پیشنهاد فرمودند که چون حقوق پیشنهادی دولت بیشتر بوده و در کمیسیون از حقوق کسر کرده اند با جاره خانه افزوده اند.

این بعقیده بنده غلط است چرا بدلیل اینکه حقوق را وقتی که می دهند متناسب شخصیت و اطلاع آن آدم است یعنی یک مبلغی را پیش بینی می کنند و بمتوان مقاطعه بآن شخص می دهند اگر قضیه حقوق است آن وقت صاف و ساده آقای مکیبسون بفرمایند رسیدگی شود و حقوق را عرض ماهی هزار تومان هزار و پانصد تومان بدهند من عقیده ام این است که در مستشار مستخدم خارج آورده هیچ وقت نباید کوشش کرد که حقوق را کم داد.

اگر حقوق را ۵۰ مقابل امروز بکنند من رای می دهم حرفی هم ندارم؟

برای اینکه وقتی که ما قرار گرفتیم سالی پنجاه هزار تومان بدهیم یک کسی را می آوریم که ببرد این مملکت بخورد اشتعا میکنم که آقای مکیبسون توضیح بدهند که اگر همانطور که آن روز فرمودند کمتر از این باشد مستشار نمی شود آورد پس از خوب البته آن کسی که می آید باید حتی رضی باشد و حقوقی که بلا می دهم باید مطابق مقام باشد.

اگر حقوق است بنده موافق ولی اگر اجاره خانه است بنده بیش از صد تومان حاضر نیستم بدلیل اینکه در بودجه دولتی امریککا برای قنصلو کمتر از این مقدار معین شده.

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - این ماده سوم که خیلی طرف توجه آقایان شده است در کمیسیون هم خیلی طرف توجه آقایان بوده است ولی در ضمن مذاکرات طولانی که شد و توضیحاتی که رئیس کل مالیه دادند کمیسیون بودجه متقاعد شد حقیقت مسئله این است لایحه دولت که تقدیم شده بود از برای کسی که تصدی ریاست اداره کل معاصبات بود ۱۲ هزار و پانصد دلار حقوق پیش بینی شده بود و از برای بملیه ها هم همین طور ده هزار دلار و ۹ هزار و کسری نظریه رئیس مالیه این است که با صرفه جوئی کاملی که ایشان در نظر دارند البته یک اشخاصی را باید استخدام کنند که لیاقت و صلاحیت داشته باشند از برای مشاغل منظوره که با آنها رجوع می شود و آن اشخاصی را که ایشان در نظر دارند بطور متوسط کمتر از آن حقوقی که در ولایات شما میخواهید این حقوق را مستقلاً منظور بدارید می خواهم عوارضش را تغییر بدهیم و باسم کرایه خانه و اثنایه یک مبلغش را تخصیص بدهید.

بنا بر این در نتیجه مذاکرات با موافقت وزیر مالیه و رئیس کل مالیه بملی از اهل پیشنهادی دولت حذف شد و با رئیس کل مالیه موافقت کرد و با این مبلغی که کمیسیون معین کرده است حتی الامکان کوشش خواهد کرد که اشخاص لایق و صالحی را استخدام کند با اختیار دولت یعنی دولت مختار خواهد بود که خانه و اثنایه متناسبی با آنها بدهد و بخودشان واگذار کند و اگر چنانچه دولت بازمصلحت ندید که خانه و اثنایه با آنها بدهد و بخودشان واگذار کند صدی ۲۰ بطوریکه در این جا تصریح شده بر حقوق هر یک سالیانه علاوه کند.

در واقع منظور آن ۱۲ تا و آن ده تا و آن ۹ تا است.

حالا خواه باین وجه باشد خواه طور دیگر.

بنا بر این اینجا یک تقریری دست دولت باز شده است برای اینکه در قسمت اول ماده سوم تصریح شده است که دولت باید خانه و اثنایه متناسبی به هر یک از مستخدمین بدهد و البته دولت کوشش خواهد کرد و وعده می داد که من هم در نظر دارم که اثنایه و خانه را دولت تهیه کند ولی اگر چنانچه نشد صدی ۲۰ با آنها بدهد چنان کلام این است حالا آقایان مختارند وای بدهند بدهند.

رئیس - رای می گیریم پیشنهاد آقای

دکتر آقاییان - آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد.

آقای هرمزی (اجازه)

هرمزی - چون معاون وزارت مالیه یک بیاناتی فرمودند و بنده واقف گردیدم پیشنهاد خود را پس می گیرم.

رئیس - آقای شریعت زاده پیش نهادتان را تغییر دادند؟

شریعت زاده مبللی

رئیس - پیشنهاد جدید ایشان خوانده می شود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده ماده ۳ را به ترتیب ذیل اصلاح میکنم.

ماده ۳ - دولت مجاز است به هر یک از مستخدمین مذکور در ماده فوق مبلغ یک هزار و پانصد تومان الی دو هزار تومان برای خرید و تهیه اثنایه پس از ورود به ایران کارسازی و صدی پانزده از حقوق سالیانه هر یک از آنها برای کرایه خانه بپردازد.

تبصره - در قاطی که این بملی موجود است دولت می تواند منازل مناسبی را بجای صدی ۱۱ فوق الذکر با اختیار آنها واگذار نماید.

شریعت زاده - بنده وقتی که این پیش نهاد را کردم متوجه نظر کمیسیون نبودم که نظرشان این است که در حقیقت حقوق پیشنهادی دولت با آنها برسد منتها عنوان آنرا تغییر داده اند.

البته ممکن است بر طبق یک دلایلی مقتضی باشد یک مستخدمینی بیایند که از حیث لیاقت وجود آنها در مملکت کمتر از حقوقی که دولت پیشنهاد کرده است با آنها نتوان داد بنده با این نظر مخالفتی ندارم با این عنوان کرایه خانه و اثنایه باین مبلغ مخالفم برای این که این عنوان یک سابقه بدی است و ممکن است بعد ما از جاهای دیگر هم مستخدمینی بیاوریم و بگویند چون شما بستمشاران امریکائی به هر یک دو هزار تومان دادید با هم باید بدهید.

بنا بر این اگر حقیقه نظر همدان است که در رابرت کمیسیون بودجه است که مقصود واقعی تهیه اثنایه و کرایه خانه است پیشنهاد صحیح این است که به هر یک از آن ها هزار و پانصد تومان الی دو هزار تومان دقتاً برای خرید اثنایه داده شود و برای کرایه خانه هم صدی ۱۱ با آنها بر حقوق سالیانه شان داده شود باین شرط که اگر دولت در نقاطی که آنها مأموریت دارند عمارت دولتی داشته باشد و مناسب باشد به آنها داده شود و آن صدی ۱۱ اضافه رانده شود.

واگر نظیرش این است که حقوق آنها زیادتر باشد بنده موافق هستم خوب است مخبر کمیسیون بودجه تصویب همان لایحه دولت را پیشنهاد کند و ما هم رای خواهیم ولی برای کسی که سالی ده هزار یا بیشتر حقوق دارد برای تهیه خانه و اثنایه اوسالی دو هزار تومان بدهند این را باید مخالفت کرد زیرا این زیاد است و موافق اصول زنده گانی امروزه نیست.

مخبر - بریروز آقای آقا سید یعقوب اینجا یک اعتراضی کردند که اثنایه که داریم چه میشود و بکجا خواهد رفت در ماده ۳ پیشنهادی دولت اگر ملاحظه بفرمایند نوشته:

در صورتیکه دولت مصمم شود برای هر کدام از مستخدمین فوق الذکر منزل و اثنایه تدارک نماید صدی ۲۰ از حقوق مأمور مزبور کسر خواهد شد.

اولاً نظریات کمیسیون و مذاکراتی که شد همین است که آقای تدین رئیس کمیسیون اظهار کردند ولی یک نظریه دیگری هم بود و آن همان بود که بریروز بنده در جواب آقای آقا سید یعقوب عرض کردم که اثنایه مذکور تا آن اندازه که موجود است مصرف شود یعنی دولت باید اثنایه و خانه متناسبی برای هر یک از مستخدمین در تمامی مدت کنترات تهیه نماید یعنی آن اندازه که منزل شایسته و مناسب (که برای ما هم فرقی نخواهد داشت) داریم می دهیم و اگر فرضاً یک اندازه کم آمد آن وقت معادل کسری را صدی بیست می دهیم.

بنا بر این بنده خواهش میکنم از آقایان در سر این ماده سخت گیری نفرمایند که زودتر این قانون بگذرد.

رئیس - آقایانی که پیش پیشنهاد آقای شریعت زاده را قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس - رئیس قابل توجه نشد آقای کازرونی

کازرونی - کدام پیشنهاد است آقایان شهاب الدین - بعد از کلمه متناسبی (بشخص دولت) اضافه شود کازرونی - بنده فقط خواستم در این راتی که می دهیم یک کلماتی نباشد که اسباب اختلاف مابین آنهائی که کنترات شده اند و دولت بشود.

گاهی دیده شده در قوانینی که ما گذرانده ایم در تغییر و تمسیر چه اختلافی پیدا شده.

این جامی گویند (یک منزل متناسب) کلمه متناسب تصدیق می فرماید خیلی تمیزات برایش هست متناسب یعنی چه؟

متناسب به چه نسبت بکجا؟
نسبت چه محل؟
بتشخیص کی؟
بنابر این بنده پیشنهاد کردم بتشخیص دولت باشد.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای کازرونی را قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

(عده کمی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

مال بنده و آقای طهراني همان بود که تکلیف معلوم شد. رأی کمی دهند خنده نمایند گان

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی بشرح ذیل خوانده شد

بنده پیشنهاد میکنم که جله های واقعه بعد از تهیه نمایه از نظر دوم از ماده ۳ آخر حذف شود.

رئیس - خوب ممکن است موقع رأی گرفتن تجزیه شود

کازرونی - توضیح بدهم؟
رئیس - بفرمایند

کازرونی - ما بعد از این هم میخواهم مستخدم از خارجه کنترات کنیم. قانونی که ما بکنیم باید يك الزامی برای آتیه ما در نظر نباشد.

آقایان در نظر ندارند وقتی مایک سابقه گذاشتیم آن وقت در موقعی که خواستیم مستخدمین دیگری استخدام کنیم رجوع بسابقه میکنیم ولو از اجرای دوستی هم باشد يك مبلغی بر ما تحویل میکنند اینجا در نظر دارند که برای یک نفر مستخدم تقریباً سالی دوهزار تومان کرایه منزل و اثاثیه بدهند.

در ایران که برای یک نفر آدم این مبلغ زیاد است.

حالا در اروپا نمی دانم؟
شاید هر يك از افراد آنها يك باغ و بستانی داشته باشند.

اما برای ما دوهزار تومان در سال برای اثاثیه و کرایه منزل زیاد است و پیشنهاد کردم که دولت منزل مناسبی با اثاثیه برای آنها تهیه نماید

رئیس - پیشنهاد آقای محمولی میرزا قرائت می شود

بشرح ذیل خوانده شد

ماده سوم - دولت تهیه خانه و اثاثیه لازم را که متناسب با مقام مستخدم باشد تهیه و بپردازد.

رئیس - آقای محمولی میرزا

(اجازه)

محمولی میرزا - بیشتر ایراداتی که در این قسمت می شود در واقع به مسئله صدی بیست است و بنده تصور میکنم که اگر همین

پیشنهاد قناعت کنیم بهتر است -
برای اینکه مقصود تهیه اثاثیه و منزل است و ممکنست خود دولت تهیه نماید در هر کز هم هم علاقه من طور شده مثلا پارک مخیرالدوله را اجاره کرده ولو از منزل و اثاثیه هم تهیه کرده و غالب مستخدمین امریکائی در آن جا ساکنند بخدمت ممکنست دولت همین کار را بکنند مگر اینکه مستخدمین ناچار شوند به خارج بروند در آن صورت باید برای آنها منزل و اثاثیه تهیه نماید والا آتیه ای که به جای مستخدمین فعلی خواهند آمد و در هر کز قرائت خواهند داشت.

منزل برای آنها تهیه شده است و گمان می کنم این ترتیب سهلتر باشد.

رئیس - این همان منظور آقای کازرونی است.

رأی یکدیگر هم به قابل توجه بودن این پیشنهاد بعد دیگر تجزیه نمی کنیم.

آقایانی که پیشنهاد آقای محمولی میرزا را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد.

رأی گرفته می شود بپاره سوم - آقای طهراني تقاضای تجزیه کرده اند ماده تجزیه می شود بقدرت.

قسمت اول از اول ماده تا تهیه قسمت دوم از در صورتیکه الی آخر ماده.

(قسمت اول ماده بشرح ذیل خوانده شد)

ماده سوم - دولت باید خانه و اثاثیه متناسبی برای هر يك از مستخدمین در تمامی مدت کنترات تهیه نماید.

رئیس - آقایانی که این قسمت را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

قسمت دوم قرائت می شود.

(اینطور خوانده شد)

در صورتیکه تهیه اثاثیه و خانه را به همدست مستخدم محول نماید

مادهل صدی بیست علاوه بر حقوق البانیه مشارالیه با خواهد پرداخت.

رئیس - آقایانی که این قسمت را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

رأی می گیریم به مجموع دو قسمت آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

ماده دوم که کمیسیون مراجعه شده بود خبر کمیسیون رسیده است قرائت می شود بصدرا میگیریم.

(اینطور خوانده شد)

بیشتهاد آقای آقا شیخ جلال نماینده محترم راجع به اصلاح ماده دوم قانون استخدام مستخدمین امریکائی در کمیسیون بودجه مطرح.

کمیسیون موافقت می نماید که بعد از کلمه باشد در سطر چهارم جمله ذیل علاوه شود:

و وزارت فلاحات دولت متحد امریکا تخصص او را در امور فلاحتی تصدیق نماید.

رئیس - باید برای بگری بپاره دوم به ضمیمه عبارتی که قرائت شد.

آقایانی که ماده دوم را به این ترتیب تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

ماده چهارم قرائت می شود.

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده چهارم - تمام مستخدمین امریکائی مزبور مستول رئیس کل مالیه ایران و در تحت امر شارالیه خواهند بود.

به استثنای رئیس کل فلاحتی که در امور عمومی فلاحتی مشول وزارت قواعه عامه و در امور مربوطه به خاصجات دولتی مشول رئیس کل مالیه ایران خواهند بود.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - مخالفت بنده در این ماده راجع به يك مسئله ایست که در ماده دوم هم عرض کردم ولی آقای وزیر مالیه جوابی که باعث اطمینان من نباشد ندادند.

بنده باین مستخدمین امریکائی فوق - ماده اطمینان دارم.

در ماده چهارم این قانون هم مینویسد که این مستخدمین مشول رئیس کل مالیه هستند و در ماده یازده قانونی هم در دوره چهارم تصویب شده است.

مینویسد مستخدمینی که می آیند باید مشول رئیس کل مالیه باشند

هقیقه ما در آن جا منطبق بر شخص باین معنی که ما به آن ماده دره وقتی رأی دادیم که در کتر میلسیو نیامده بود و با اینکه هنوز نیامده بود و اطمینان از عمل او پیدا نکرده بودیم.

این طور رأی دادیم ولی حالا که آمده است نظر بصره جوئی که در کارها دارد طرف توجه ماست و چنانکه نظر آقایان هست موافق آن قانون دوسال بیشتر از کنترات و کتر میلسیو باقی نمانده است و بنده نیتوانم خبر از قبیل بدهم و مغیبات را هم نپندم شاید کتر میلسیو رفت به امریکا و برنگشت یا يك ترتیبی شد که رفت آنوقت ما متخصص را به موجب این قانون کنترات میکنیم

امانیدانم که رئیس مالیه ما که خواهد بود.

بنده متقدم که رئیس مالیه امریکائی و از تهیه امریکا باشد و در دوره چهارم هم باین هقیقه رأی دادیم

ولی چون این خبر از آتیه است و ما هم از آتیه خبر نداریم ایست که بنده پیشنهاد کردم که بعد از رئیس کل مالیه در بین الهالایه نوشته شود (تیمه ممالک امریک).

این جا آقای فروغی وزیر مالیه فرمودند که ما در آن قانون قید کرده ایم و رئیس مالیه را کتر میلسیو است.

درستست بنده هم میدانم ولی نظرم ایست که این مسئله را تأمین کنیم برای اینکه در مواد دیگر این قانون هم جانی نیست که این مسئله را تأمین کند ایست که بنده پیشنهاد کردم این دوازده نفر مستخدم که تا پنج سال دیگر مستخدم دولت ایران هستند مشول رئیس کل مالیه که نصف باین صفت باشد یعنی از اتباع دولت متحده امریکا باشد هستند. مخالفت بنده از این نقطه نظر است

حالا اگر آقای وزیر مالیه بامعیر کمیسیون این مسئله را تأمین بکنند که رئیس کل مالیه در هر صورت از اتباع ممالک متحده امریک است آن وقت بنده دیگر عرضی نداشتم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - مخالفت بنده در این ماده راجع به يك مسئله ایست که در ماده دوم هم عرض کردم ولی آقای وزیر مالیه جوابی که باعث اطمینان من نباشد ندادند.

بنده باین مستخدمین امریکائی فوق - ماده اطمینان دارم.

در ماده چهارم این قانون هم مینویسد که این مستخدمین مشول رئیس کل مالیه هستند و در ماده یازده قانونی هم در دوره چهارم تصویب شده است.

مینویسد مستخدمینی که می آیند باید مشول رئیس کل مالیه باشند

هقیقه ما در آن جا منطبق بر شخص باین معنی که ما به آن ماده دره وقتی رأی دادیم که در کتر میلسیو نیامده بود و با اینکه هنوز نیامده بود و اطمینان از عمل او پیدا نکرده بودیم.

این طور رأی دادیم ولی حالا که آمده است نظر بصره جوئی که در کارها دارد طرف توجه ماست و چنانکه نظر آقایان هست موافق آن قانون دوسال بیشتر از کنترات و کتر میلسیو باقی نمانده است و بنده نیتوانم خبر از قبیل بدهم و مغیبات را هم نپندم شاید کتر میلسیو رفت به امریکا و برنگشت یا يك ترتیبی شد که رفت آنوقت ما متخصص را به موجب این قانون کنترات میکنیم

آقا سید یعقوب - بنده پیش نهادم را مسترد میکنم.

رئیس - آقای ندین.

تقدیر - موافقم

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالعلی (اجازه)

حاج میرزا عبدالعلی طباطبائی

این ماده چهارم را با وجود اینکه آقای وزیر مالیه خودشان امضاء فرموده اند به هقیقه بنده متأسفانه يك سبب اختیاری از خود و از وزیر مالیه که در آتیه خواهند آمد کرده اند.

بنده متقدم نیستم که وزیر مالیه هیچ حق یرشی از مستخدمین نداشته باشد و متقدم که نوشته شود مستخدمین مشول وزیر مالیه و رئیس کل مالیه هستند.

مخیر - بنده تصور نمی کردم که بعد از توضیحات آقای وزیر مالیه دیگر در این ماده اعتراضی بشود

برای اینکه خود رئیس مالیه که مشول وزیر مالیه است و آنها هم که مشول رئیس مالیه هستند دیگر لازم نیست اجازه جزه هم که زیر دست او کار می کنند مستقیماً مشول وزیر مالیه باشند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافیست.

رئیس - پیش نهاد ها قرائت می شود.

(بشرح آتی خوانده شد)

پیش نهاد آقای شیروانی - بنده پیش نهاد می کنم ماده چهارم بطریق ذیل اصلاح شود.

ماده چهارم - تمام مستخدمین امریکائی مزبور بعد از وزیر مالیه رئیس کل مالیه ایران و در تحت او امر وزیر مالیه و رئیس کل مالیه خواهند بود. الی آخر.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - تصور می کنم نظر غالب آقایان باشد که بواسطه بعضی عبارات مبهم که در کنترات رئیس کل مالیه بود چند روزی وقت این مجلس را بخودش مشغول داشت و یکی از اشخاصی که مخصوصاً در تفسیر بعضی عبارات قانون استخدام ایشان درین جا صحبت کردند و آقای وزیر مالیه هم جواب میدادند آقای تدین بودند و در آن موقع نسبت بیکدی از مواد قانون استخدام ایشان درین جا اختلاف نظر بود و هر کسی يك طور تفسیر میکرد

بنده عرض میکنم اگر یکی ازین دوازده نفر امریکائی مأمور مالیه خراسان بود و آقای وزیر مالیه یعنی دولت ایران يك موضوعی را باو تکرار کرد که فلان مالیات موقوفه اللطالیه باشد تا دستور ثانوی برسد وزیر مالیه که بنده عرض میکنم مقصودم شخصی وزیر نیست.

اگر وزارت مالیه باو تکرار کرد و تکرانی دارد؟

ار جواب داد

من مشول وزارت مالیه نیستم و مشول شخص رئیس مالیه هستم شما چه ایرادی میتوانید باو بکنید؟

بعلاوه این اختلاف نظر الان در این جا هست و بعضی ها می گویند اگر نوشته شود

آن دوازده نفر مشول رئیس کل مالیه باشند و خود رئیس کل مالیه مشول وزیر مالیه باشد کافی است و بعضی های دیگر میگویند شیروانی دوازده نفر مشول يك نفر شده مشول مقام دیگری خواهند بود.

الان این اختلاف نظر این جا هست حالا ما چرا این اختلاف نظر را بواسطه اضافه کردن يك کلمه رفع نکنیم؟ و آن کلمه در قوانین استخدام سایر مستخدمین هم ذکر شده و اگر آن کلمه را درین جا هم اضافه کنیم

بمقیه بنده هیچ ضرر و لطمه باین قانون وارد نمی آید و شاید خود آقایان امریکائی هم مخالف نباشند که بعد از رئیس کل مالیه اضافه شود مشول وزیر مالیه خواهند بود.

این ضرری ندارد و اگر ضرر دارد خوب است توضیح بدهند تا بنده هم مطلع شوم و رأی بدهم.

وزیر مالیه - بنده در جلسه گذشته هم عرض کردم که گذشته از اینکه ترتیب اداری اینطور اقتضا می کند

بعلاوه این پیشنهاد مخالف ماده یازدهم کنترات و کتر میلسیو است

مثلا در ماده یازده می نویسد: تمام مستخدمین خارجه برای مالیه من بعد با تصویب رئیس کل مالیه اجیر و مشول ار خواهند.

حالا اگر بخواهند چیز دیگری اضافه کنند ناقص آن می شود.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای شیروانی را قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

(عده برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد.

پیش نهاد آقای حاج میرزا عبدالعلی هم در واقع در همین زمینه است.

پس رأی نمی گیریم پیش نهاد آقای طهراني (اینطور خوانده شد)

بنده پیش نهاد می نمایم که پس از لفظ مشول کلمه مستقیم اضافه شود.

رئیس - آقای طهراني (اجازه)

آقا شیخ محمدعلی طهراني - معلومست رؤسا همیشه مستقیماً مشول وزیر هستند و اجراء جزء مشول مستقیم رئیس خودشان هستند و قائده اینکه مستخدمین مشول مستقیم رئیس مالیه باشند ایست که رئیس مالیه باید ناظر اعمال مستخدمین باشد باشد و آلا وقت خود رئیس مالیه مشول

وزیر مالیه است و گاهی از اوقات اقتضا می کند که وزارت مالیه مستخدمین را بتوسط رئیس خودشان در تحت مشولیت بیاورد و اگر وزیر مالیه نتواند من غیر مستقیم آنها را در تحت مشولیت بیاورد صلاح نیست

ازین جهت بنده پیشنهاد کردم لفظ مستقیم اضافه شود که مخالفتی هم با آن ماده کنترات و کتر میلسیو نداشته باشد.

رئیس - آقای ندین (اجازه)

تقدیر - بنده تصور می کنم تصریحی است که در ماده یازده کنترات و کتر میلسیو هست

درین جا دیگر مذاکرات زیاد لازم نباشد و در همین اینکه شاید اولاً نظریاتی نسبت بآن کنترات باشد

ولی تصور میکنم حالا موقعش نباشد بعلاوه اگر بخواهیم پیش نهاد آقای طهراني را قبول کنیم با آن توضیحاتی که ایشان دادند تصور می کنم عکس مقصود حاصل شود.

برای اینکه مرتبه وزیر بعد از رئیس مالیه می شود و این صحیح نیست بعلاوه تمام اجراء وزارت خانه مشول وزیر هستند نهایت رؤساء مستقیم اجراء من غیر مستقیم این يك امر مسلمی است و تصور نمی کنم محتاج باضا کردن این کلمه باشد و نظریه آقای طهراني هم در همین عبارت تأمین شده است.

رئیس - آقایانی که پیش نهاد آقای طهراني را قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

(معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد.

پیش نهاد آقای آقا شیخ جلال (اینطور خوانده شد)

اصلاح ماده چهارم را بشرح ذیل پیش نهاد می نمایم:

ماده چهارم - تمام مستخدمین امریکائی در حدود کنترات آنها که کاملاً باید مطابق این قانون باشد و هم چنین در حدود قوانین مملکتی دولت علیه ایران مشول وزیر و رئیس کل مالیه بوده در تحت امر مشارالیه انجام وظیفه می نمایند.

رئیس - این همین است که رد شده.

آقا شیخ جلال - این موضوعش غیر از آنست. بدین معنی است که هر مسئله را باید از نقطه نظر اساسی که موجبات نفی و اثبات آن مسئله را ایجاد کرده است تذکر داد و هیئت دولت که این قانون را پیش نهاد کرده اند پیش بینی کرده اند که مستخدمین امریکائی مساویت دارند و هیچ کدام از آقایان هم معتقد نیستند که انسان نباید مساوی است بواسطه اختیاریست که در قانون بد کتر میلسیو داده شده است و باو کنترات شده است و قبلاً گفته شده است که

میدهم.

یکی مساویت امریکائی ها و دیگری مساویت آنها در مقابل وزیر مالیه و بدین معنی است که این پیشنهاد هیچ مخالفتی با ماده یازده ندارد

برای اینکه متلی است معروف که می گویند اثبات شئی نمی اعدا نمی کند. در ماده یازده فقط نوشته شده است که آقایان امریکائی ها مشول رئیس مالیه هستند این منافاتی ندارد با اینکه مشول وزیر دولت هم باشند.

تقدیر - هستند.

آقا شیخ جلال - و اگر آقایان در نظر داشته باشند در تمام این مدت وقتی مأمورین در عملیات مسامحه میکردند میگفتند در حدود کنترات آنها ما حق حکومت نسبت بآنها نداریم.

بنده تصور میکنم اگر حقیقه مجلس بخواهد يك بار کار خوشی از خود باقی بگذارد و در حقیقت تفسیر و توضیح آن ماده هم باشد این است که باین پیشنهاد رأی بدهد و در حدود قوانین مملکتی متلیک نفر مستخدم دولت علیه ایران بآنها معامله شود.

البته هر قانونی که از مجلس گذشت باید محترم باشد و آنها هم باید قانون معاسبات عمومی و قانون اساسی و تمام قوانین فرعی ما را محترم بدانند.

وزیر مالیه مشولیت زا وقتی درست توضیح کنیم باید از روی يك مدرک و ماخذی باشد وقتی می خواهند يك وزیر یا يك یاریک زبردستی را تحت مشولیت در آورند چه میکنند؟

میکویند بواسطه اینکه از فلان قانون یا فلان نظامنامه تخلف کرده یا فلان کار را نکرده باید فلان طور بشود.

یکی از فوائد قانون همین است که وقتی مملکت قانونی است هر کس حدود مشولیتش معلوم است می شود باو وقت چرا این طور کردی یا چرا فلان طور نکردی بنابر این آن اختیاراتی را که ملاحظه فرمودید فقط بشخص دکتر میلسیو داده است و بموجب این قانون که قوه مقننه ایران وضع کرده است او يك اختیاراتی دارد و بنیاز او بکس دیگر اختیاراتی داده نشده است.

این مستخدمین کاملاً متلیک نفر ایرانی تابع قوانین و نظامات و مشول رؤساء مأمور خود هستند همانطور که مذاکره شد و کتر میلسیو مستقیماً اجراء غیر مستقیم کردن لازم ندارد و اما اگر در یک مواردی که يك کسی یا يك دولتتهائی گفته اند ما نمی توانیم فلان کار را بکنیم و از حدود اختیار ما خارج است بواسطه اختیاریست که در قانون بد کتر میلسیو داده شده است و باو کنترات شده است و قبلاً گفته شده است که

دولت بدون تصدیق کتبی او بایجاد یک نهاد مالی بکند.

خوب دولت چه بکند؟ فوهمتنه این رأی را داده است و یک مصالحی هم در نظر داشته است.

بنده اگر یک وقتی بگویم که بدون تصدیق کتبی او نمیتوانم این نهاد را بکنم اطاعت از قانون مملکت کرده ام و بالاخره این عیبی ندارد و مصالحت همچو بوده که قانون اینطور نوشته شود

رئیس - آقایانی که پیش نهاد آقای آقا شیخ جلال را قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

(عده قبلی قیام نمودند) رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد آقای دکتر آقایی هم در همین زمینه است قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم که ماده چهارم ترتیب ذیل نوشته شود

ماده ۴ - تمام مستخدمین مزبور وزارت مالیه و رئیس کل مالیه خواهند بود ریاستش رئیس کل عمومی فلاحی که در امور فلاحی مسؤول وزارت قواست. ماده ۵ - در امور مربوط به اصلاحات مسؤول وزارت مالیه و رئیس کل مالیه ایران خواهد بود

رئیس - این همان پیشنهاد آقای شیروانی است. آقای طهران هم پیشنهاد کرده اند که بعد از لفظ (رئیس کل مالیه) اسم دکتر میلسیو اضافه شود

(پیشنهاد مزبور به شرح ذیل قرائت شد.) این بنده پیشنهاد می نماید که در ماده چهارم پس از جمله (رئیس کل مالیه ایران) در پرانتز اضافه شود (دکتر میلسیو)

رئیس - بفرمائید. آقای شیخ محمد علی تهرانی - مثل معروف است که مار گزیده از در میان سیاه و سفید میترسد.

در آن دوره که از برای رئیس کل خزانه داری ایران از ممالک متحده امریکا مستر شوستر را خواستیم استخدام کنیم بنده شنیدم (اطلاع درستی ندارم) ابتداء قانون از برای شخص مستر شوستر معین شده بود که او بایاید خزانه داری را تصویب بگیرد یا نفر از آقایان و کلا در مجلس گفته بود که ما قانون از برای شخص دیگرانیم خوبست قانون را برای خزانه داری بگذرانیم.

مادامه باطل است این چارچوب است و این اشخاص نسبت بر رئیس کل مالیه برای بدیم که نمی دانیم یکماه دیگر یا یکسال دیگر چه شکل می شود.

شاید ایشان نبودند و جناب همنس رئیس کل مالیه باشد بنا بر این بنده پیشنهاد کردم که فقط دکتر میلسیو اضافه شود بعد از این اگر دکتر میلسیو قبول کرد و کمتر نشد تجدید شد بسیار خوب و اگر قبول نکرد در این صورت دوسال دیگر بیشتر نخواهد بود و این پیش نهاد هیچ ضرری هم ندارد.

در هر صورت فکر این را باید کرد که اگر میلسیو رفت یا ملاحظه شد آمد چه کار باید کرد ما چه نتیجه خواهیم گرفت؟

مخبر - برای رفع نگرانی جناب عالی عرض میکنم آن قانونی که در دوره چهارم گذشته است و اختیاراتی که بر رئیس کل مالیه داده شده است

مخصوصاً باسم شخص دکتر میلسیو است و تا شخص دکتر میلسیو هست این اختیارات معتبر است و هر وقت او نبود و رئیس مالیه دیگری بود این اختیاراتی را که امروزه دکتر میلسیو دارد آن شخص قانوناً نخواهد داشت مگر اینکه یک قانونی برای تمویض این اختیارات بر آن شخص بگذرانند بنا بر این نظریه آقای تهرانی در آنجا تأمین شده است

رئیس - رأی میکنم. آقای شیخ محمد علی طهرانی. بعد از توضیح آقای مهربان استرداد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای دامغانی (اینطور خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم در ماده چهارم در سطر دوم نوشته شود: تحت تعلیمات مشارالیه خواهند بود

رئیس - بفرمائید. دامغانی - این جا الزام مستخدمین امریکائی را که بایستی از رئیس کل مالیه اطاعت کنند همان قسمت اول تأمین میکند که نوشته است:

مستخدمین امریکائی مسؤول رئیس کل مالیه ایران هستند. بنده نوشته است در تحت امر مشارالیه خواهند بود بنده پیش نهاد کردم لفظ (امر) حذف شود نوشته شود در تحت تعلیمات ایشان خواهند بود از در نظر.

یکی اینکه نظریه آقای آقا شیخ جلال و تأمین می کند زیر نظر امریکائی است که شیب تر است ولی تعلیمات می نهادند آنچه تعلیمات قانونی با آنها داده شود باید اطاعت کنند و علاوه لفظ امر یک عنوان بر گواری دارد که بنده استعمالش را بهر مورد مقامات مقدمه دانی جای دیگر جایز نمی دانم و باین جهت عقیده دارم نوشته شود تحت

تعلیمات مشارالیه. مخبر - این را قبول میکنم رئیس - کمیسیون قبول کرد. رأی میگیریم بماده چهارم تبدیل لفظ بتعلیمات آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد پیشنهاد تنفس شد است. جمعی از نمایندگان - صبح است.

در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از سرع ساعت مجدداً تشکیل گردید (شرح آتی خوانده شد)

ماده (۵) رئیس کل مالیه مستخدمین امریکائی مزبور را (با استثنای رئیس امور فلاحی) بمقاماتی منصوب خواهد نمود که وجود آنها در مشاغل مزبور بیشتر طرف احتیاج بوده و تخصص فنی در آن بیشتر دارند و می توانند آنها را از یک مقام بتمام دیگر انتقال دهند و این انتقالات مستلزم هیچگونه اجازه حقوق نخواهد بود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه) این ماده از نقطه نظر قانون اساسی است که در تصامین بود: وزراء در پیشگاه مجلس مسؤولیت دارند.

در این جا ارتقاء و ترقی دادن مأمورین مالیه را بنظر رئیس کل مالیه قرار داده ایم مثلا رئیس کل مالیه یک کسی را معین می کند.

برای فارس چون در این جا ندارد به مسؤولیت وزیر مالیه یا بموافقت وزیر به ولایت خودش روانه می کند بنده مثلا در مقام سؤال بر می آم از وزیر مالیه و بیبرسم فلان مأمور که رئیس کل مالیه روانه کرده است فلان جا فلان خلاف را کرده است.

وزیر مالیه میتواند بموجب این کثرتانی که از مجلس گذشته است بگوید که این مأمور با موافقت و مشاورت من نبوده است و قانون هم از مجلس گذشته است بنده که رئیس کل مالیه بتواند اینها را ارتقاء دهد و از یک مقام بتمام دیگری ببرد در این صورت البته راضی برای وزیر هست و اگر بیک نشاید سؤال بکنم می تواند جواب افاضای بدهد

که ترقی دادن یا رفتن بموافقت من نبوده است و مجلس این حق را از من سلب کرده است.

نظریه این تومی که پیش می آید بنده پیشنهاد کردم که بعد از رئیس کل مالیه به موافقت و مشاوره وزیر مالیه نوشته شود یعنی میتواند بموافقت وزیر مالیه از یک مقامی به مقام دیگر انتقال بدهد والا اگر خودش مستقل

باشد نمی شود و اگر بفرمائید آن عبارتتی نوشته شده (به هدایت وزیر نظر) نظر مرا تأمین خواهد کرد

عرض می کنم که آن راجع بیودجه است که در آن قانون گذشت که رئیس کل مالیه بنظارت قانون و هدایت وزیر مالیه بودجه کل مملکتی را تنظیم می کند ولی برای این ترقی دادن یا انتقال از مقامی بمقام دیگر کردن در اینجا حق وزیر داده نشده است.

این است که بنده پیشنهاد کردم که هر چه حقی برای رئیس کل مالیه باشد لیکن بعد از مشاوره و موافقت کردن وزیر این هم پیش نهاد بنده است که تقدیم میکنم

مخبر - بنده ماده شش قانون و کثرت میلسیو را برای آقایان قرائت میکنم تا آقا قانع شوند و پیشنهاد خود را مسترد فرمایند یا بتمام بقبولند (رئیس کل مالیه تحت تعلیمات قانونی و نظارت وزیر مالیه و سایر مراعات اصول مسؤولیت وزراء کتبه امور مالیه ایران خواهد بود)

مشارالیه تحت هدایت قانونی تصویب وزیر مالیه اختیار تام خواهد داشت که بودجه را تهیه کرده تشکیلات وزارت مالیه و تمام شعب آن و ادارات دیگر دولتی را که مستقیماً یا محاسبه و بر داخت وجود عمومی مربوط است اصلاح نماید (این حق را شامطابق این قانون بدکتر میلسیو داده ایم)

حالا اگر بخواهید در ضمن قانون استخدامی که برای یک عده مستخدمین جدید وضع می کنید این حق را از او بگیرید این راهش به پیشنهاد نوشتن نیست زیرا این یک طرح قانونی می خواهد که طی مدارج و مقامات قانونی خودش را بنماید بنده بایده در مجلس و سایر این اختیارات بشود والا بتوسط این قبیل پیشنهادات نمی شود

رئیس - آقای کازرونی (اجازه) آقا میرزا علی کازرونی - بنده گمان میکنم یک جمله در این ماده زیاد باشد این جا مینویسد (رئیس کل مالیه مستخدمین امریکائی مزبور را (با استثنای رئیس امور فلاحی) بمقاماتی منصوب خواهد نمود که وجود آنها در مشاغل مزبور بیشتر طرف احتیاج بوده و تخصص فنی در آن بیشتر دارند)

بنده گمان میکنم تا این اندازه کافی است زیرا مقامات رانی گوید در دفعه اول یا دوم یا سوم

انتقال هم لازمست و همین عبارت است لیکن این جا مثل این است که از این عبارت عدول می کند یعنی در قسمت اول تخصص فنی را شرط میکند و بعد بطور کلی میگوید و می تواند آنها را از یک مقام بمقام دیگری

انتقال بنده

حالا در مرتبه دوم که انتقال از یک مقام بمقام دیگر باشد با صرف نظر از احتیاج و تخصص فنی است یا با رعایت احتیاج و تخصص فنی است معلوم نیست

بنده عرض می کنم در عبارت اولی هیچ آیین ندارد که از یک مقامی بمقام دیگر انتقالش بدهنه نهایت درجه اولی رعایت تخصص فنی تصریح شده اما در جمله ثانوی تصریح شده و عبارت همچو مبرسانند که گویا با عدم رعایت تخصص فنی احتیاج هم میتواند.

والا این توانست که در جمله اولی هم معرّض بود و آنجا هم نداده از مقامی بمقام دیگری نمی تواند انتقال بدهد در صورتی که میتواند منتهی با رعایت احتیاج و تخصص این است که بنده پیش نهادی تقدیم کردم

مخبر - این اظهاراتی که فرمودید هیچ دلیل نیاوردید که قسمت اخیر زائد است ولی بنده برای اطلاع جناب عالی عرض میکنم که اینها البته باید یک اشخاصی باشند که اطلاع و تخصصشان در امور مالیه باید باشد فرض بفرمائید اینها را آوردند در مرحله اول یک نفر را رئیس محاسبات کردند یکی را هم پیشکار مالیه طهران بعد منتضیانی ایجاد کرد رئیس مالیه طهران را بفرستند بفارس و مأمور فارس را بیاورند اینجا

باید این اندازه اختیار داشته باشد و به علاوه نوشتن این عبارت چه ضرری دارد که جناب عالی مخالفت می کنید؟ اگر ضرری داشت و مبرم بود البته خوب بود ما هم قبول میکنیم

رئیس - به پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب گویا نتوان رأی گرفت

آقا سید یعقوب - اجازه بفرمائید؟ بعضی از نمایندگان - نمی شود رأی گرفت

رئیس - بنده هم میدانم نشود رأی گرفت آقا سید یعقوب - بنده پیشنهاد خود را استرداد می کنم (پیشنهاد دیگری از طرف آقای آقا سید یعقوب شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که این تصریح بر ماده پنجم افزوده شود در صورت تنزل از مقام از حقوق کثرتانی تنزل کند

رئیس - بفرمائید آقا سید یعقوب - مطابق همین قانون که پیشنهاد شده است و در همان لایحه دکتر میلسیو هم این بود که چند نفر را برای ریاست مالیه ایالتی معین کند و چون برای ریاست مالیه ایالتی بوده است که سبب بودجه هم ده هزار دلار در نظر

گرفته است

اما بعد از آنکه بنظر خود دکتر میلسیو آن کسی را که برای ریاست مالیه ایالتی آذربایجان معین کرده بود گفت این باید برود ریاست مالیه ولایتی

مسلم است ریاست مالیه ولایتی حقوقش کمتر است از ریاست مالیه ایالتی و بنده هم بقدری حسن ظن بدکتر میلسیو دارم که عرض می کنم خودش این کار را خواهد کرد

آنوقت شما میگوئید چون ما گفته ایم (مرغ یک یا دارد) آن ده هزار دلار را باید با بدهیم

اهدا بنده پیشنهاد کردم که آن مسئله ایالت مقام ایالتی را ندارد و لیاقت مقام ولایتی را دارد حقوقش تنزل داده شود

مخبر - کاش در عرض این حسن ظنی که اظهار می فرمودید یک قدری کمتر پیشنهاد میکردید

در هر صورت برای استحضار خاطر تان عرض میکنم که نمی شود این کار را کرد چون اینها مشمول قانون استخدام نیستند اگر مشمول قانون استخدام میشدند البته آنوقت معین می شد که رئیس ایالتی چه حقوق و رئیس ولایتی چه حقوق باریش شمه و دایره چه حقوق خواهند داشت

اما اینها اینطور نیستند زیرا اینها به موجب کثرتان حقوق میگیرند فراموش نکنند است یک نفر را رئیس مالیه طهران بکنند و بیکروز هم منتضی باشد که همان شخص را منتضی مالیه سازه کنند او مستحق حقوق کثرتانی خودش است

آقا سید یعقوب - بنده استرداد میکنم

رئیس - رأی میگیریم بماده پنجم آقایان موافقت قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شده. ماده شش (شرح ذیل قرائت شد) ماده ۶ - کلیه مخارج دوازده نفر مستخدمین فوق الذکر از آمریکا به ایران نباید بیشتر از بیست و پنج هزار دلار باشد

توانیم این مبلغ را تحصیل کنیم این است که بنده پیش نهاد کردم دوازده هزار تومان باشد

مخبر - بنده آقای آقا سید یعقوب را توجه میدهم بدوره چهارم که خودشان هم تشریف داشتند

در موقعیکه تلگراف شد دکتر میلسیو بایاید در آن وقت آقای علائی هم آنجا تشریف داشتند در همین مجلس سی هزار دلار تصویب کردند برای مخارج آمدن مستشاران امریکائی و از آنجا تلگراف کردند که با سی هزار دلار مسکن نیست اینها بتوانند برسند

بمعه ما ده هزار دلار دیگر هم اعتبار داده شد که مجموعش چهل هزار دلار شد

ولی تمامش را بنده اطلاع دارم که خرج نشده و یک مقداری که خرج نشده بترجم دولت در صندوق دولت ضبط شده این مبلغ بیست و پنج هزار دلار هم اعتبار است

همه آقایان هم صرفه جوئی هائی را که در وزارت مالیه در دوره تصدی دکتر میلسیو بعمل آمده ملاحظه فرموده اند چنانچه اظهار اعتماد و اطمینان هم بفرمایند این مبلغ هم بدست او خرج میشود اگر بماند ده هزار دلار بشود همان بازده هزار دلار محسوب است بیشتر بشود همان مبلغ محسوب می شود

ولی در هر صورت از بیست و پنج هزار دلار علاوه نخواهد شد پس بقیه بنده در این ماده خوبست زیاد مذاکره نشود زیرا با اندازه که مقدور بود بلکه میخواهم عرض کنم که در یک جلسه وقت کمسیون گرفته شد و شاهزاده سلیمان میرزا در این موضوع مدت مدیدی مذاکره کردند و آخرین مبنی که ممکن بود موافقت کنند همین مبلغ بود بطور اعتبار معین شد و البته باید آقایان بدانند که هر قدر مخارج شد همان اندازه بدون اینکه یک دینار علاوه شود محسوب خواهد شد و بعضی خرج هائی هم که لزومی نداشته باشد نخواهد شد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب (شرح آتی خوانده شد) بنده پیشنهاد میکنم که مخارج مسافرت بیش از دوازده هزار تومان نشود

رئیس - بفرمائید آقا سید یعقوب - آقای مخبر محترم فرمودند که شما اطمینان دارید تمام این فرمایشات صحیح است ولیکن من دل بیشتر از این ندارم

من وکیل هستم که هم خودم قانع هستم و هم وکیل یک ملتی هستم که قناعت

دوازده و از طرف دیگر بنده می بینم این بیست و پنج هزار تومان اگر بنا باشد خرج شود خیلی زیاد است و بنده بیشتر از این قوت قلب ندارم و آن ملتی هم که مرا وکیل کرده اند پیش از این ندارد این است که دوازده هزار تومان پیشنهاد کردم

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قبلی قیام نمودند) رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای دکتر آقاییان (اینطور قرائت شد)

پیشنهاد میکنم ماده شش بترتیب ذیل اصلاح شود:

خرج سفر هر یک نفر مستخدم از فرار ذیل برعهده دولت ایران الف - قیمت یک بلیط درجه اول از امریکا بطهران

ب - مبلغ یکصد دلار نقد

رئیس - آقای دکتر آقاییان (اجازه) دکتر آقاییان - سبب کارهای ما این است که همیشه وقتی سابق یک کاری بکنیم آن سابقه را دلیل قرار میگیریم

آقای مخبر دلیلی که برای تصویب این ماده آوردند این بود که دوسه سال قبل از این چهل هزار دلار اعتبار دادیم این دلیل نمی شود مطابق اطلاعاتی که خودم شخصاً دارم و رفته پیش کیهانی که ادارامش در لاهزار است تحقیق کردم و قیاس آن هم اینجا است ممکن است ملاحظه بفرمائید

خرج سفر یک نفر از نیویورک که بزرگترین بندر امریکا است با بلیط درجه اول با شام و ناهار و مهمانخانه و همه چیز تا بغداد با استثنای خرج خوراک از بغداد تا طهران چهارصد و شصت و هشت تومان یعنی دویست و هفتاد دلار بلیط درجه اول نیویورک الی بیروت و دویست بیست و پنج تومان خرج اتوبیسیل درجه اول و تجملی از بیروت تا طهران است و باین مبلغ چهار صد و شصت و هفت تومان و چیزی که خرج خوراک از بغداد تا طهران هم اضافه شود سه روز چهار روز روزی ده تومان هم اضافه شود می شود چهل و پنج تومان نه شصت تومان و یگانه خرجی که در اینجا محسوب شده انسانی است که آن کسی که در کشتی است ممکن است به مستخدم کشتی بدهد

اهل بنده پیشنهاد کردم به فردا فرد اینها دولت علیه یک بلیط درجه اول بدهد و صد تومان هم که بآنها داده شود برای مخارج خوراک از بغداد تا طهران کافی خواهد بود

معاون وزارت مالیه اطلاعاتی که آقای دکتر تحصیل کرده اند درست است بنده هم اطلاعات دیگری پیدا کرده ام

و آن این است که خود دکتر مجلسی که باید چند روز دیگر حرکت کند بخارج بلیط و کشتی و وسائط نقلیه از طهران الی آمریکا را در حدود هشتصد تومان قرار داده اند

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای دکتر آقایان را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد

رأی می گیریم بماده شش آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

ماده هفت قرائت شود یا بماند برای بعد

سردار عشایر - بنده پیشنهاد میکنم جلسه ختم شود

رئیس - دیگری هم پیشنهاد کرده است - بموجب ماده پانزده قانون بودجه مقرر شده بود صورتی از مالیاتهای مملکتی بمجلس بفرستند در روز از طرف وزارت مالیه صورتی فرستادند آن صورت باید به کمیسیون بودجه برود و طبع شود

بعضی از نمایندگان - طبع و توزیع شود؟

رئیس - بعضی از نمایندگان - بلی

رئیس - جلسه آتی روز پنجشنبه بیست و چهارم اردیبهشت دستور هم بقیه دستور امروز

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسین میر نیا

منشی

م. شهاب

جلسه یکصد و شصت و پنجم صورت مشروح مجلس پنجم شنبه بیست و چهارم اردیبهشت ۱۳۰۴ مطابق بیستم شوال ۱۳۴۳

مجلس دوازده و سه ربع قبل از ظهر بریاست آقای آقا میرزا حسینخان پیرنیا تشکیل گردید صورت مجلس سه شنبه بیست و دوم اردیبهشت را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند

رئیس - آقای شیروانی

(اجازه)

شیروانی - در روز یک خیری بنده رسیده است با نهایت میل که در هدم تفریح اوقات مجلس دارم چه بفرستم چند کلمه اینجا عرض کنم

در وقتیکه بعضی از آقایان بمجلس می آمد از طرف بعضی از آقایان وزراء مخصوصاً آقای وزیر فراهی نامه یک شب اظهار شده که آقایان و کلام معارف می خواهند درام میخوانند اصلاحات قضائی میخواهند

وقتیکه لایحه مالیات دخانیات در این مجلس آمد بنده از روی حساب عرض کردم که این مالیات تقریباً از صدی سی تغییر میکند و از صدی صد تا صدی هفتصد بمردم تعمیم می شود و فقط کلمه فریبنده معارف توانست بنده را قانع کند چون گفته شد معارف را درست میکنیم سیگار بهایسیگار نکشند

فلبانها هم کمتر قلیان بکشند و مادر نتیجه معارفانرا درست کنیم ما هم باید اینکه یک مدرسه در قشقه تأسیس شود یا در یک گوشه مملکت یک راهی ساخته شود باین مناسبات کمتر مخالفت کردیم و عموم آقایان هم باین نظر که یک مؤسسات عام المنفعه در مقابل اخذ این مالیات در مملکت درست می شود این پولها صرف میز و صندلی نمیشود تصویب کردند

موضوع معارف یک موضوعی است که گاهی که اینجایاد تکرار میشود ممکن است بعضی بگویند لازم نیست اینقدر سنگ معارف را بسنه بزنند

ولی بالاخره ما فعلاً معارف نداریم باین بودجه غیر کافی هم بنده تصدیق میکنم آن معارف که ما داریم در نظر حال برای مملکت تهیه نخواهد شد ولی در همین حال یک مالیاتهای تازه که هر روز اذنه این مجلس بیرون میرود در بیرون دیگر ما نمیدانیم چه می شود

فقط معارف عدایه و راه سازی مارا میتوانست قانع کند که آنها را تصویب میکنیم

مالیاتی را که ما تصویب کردیم قلامشغول اخذ آن می باشند و شکایاتی هم مثل سیل سرما میریزد از آن طرف از وزارت مالیه اطلاع میدهند که بودجه مطابق بودجه سال گذشته است و برای این مالیاتهای جدید هم یک خرجهای جدیدی هست و امسال ما نمیتوانیم بمعارف چیزی اضافه بدهیم

بنده مجبور هستم باحضور آقای وزیر مالیه امروز عرض کنم که در آتی راجع بودجه و لوائح مالیاتی که از نقطه نظر این نوید هادریه یکم نمی خواستم مخالفتی شدمی بکنم اگر این موضوع صحیح باشد و به معارف عدایه چیزی اضافه نشود و در مقابل این تحمیلات لافل یک مدرسه در این مملکت باز نشود

هر مالیات و هر لایحه به مجلس بیاید بنده شدیدترین مخالفتها را با آن خواهم کرد

وزیر مالیه - بنده نمی دانم اطلاعاتیکه باقا رسیده است چیست ولی عرض میکنم وزارت مالیه نکته است که ما باید اضافه غایبانی که ما داریم به مصرف معارف و عدایه نرسد

وزارت مالیه همچوقت همچو حرفی نزنه ضمناً یادآوری می کنم که آقایان

لوائح مالیاتی متعددی هم از مجلس نگذرانند فقط یک مالیات دخانیات بود که دو ماه قبل از این آوردیم به مجلس و گذشت

آقای سید یعقوب بکداغ دل بیس است قبیله

وزیر مالیه - لوائح متعددی بنده است بلی دولت لوائح زیادی پیشنهاد کرده است ولی هنوز نگذشته است

(مهمه نمایندگان صدای زنک رئیس دعوت بسکوت)

کازرونی - نمی گذرد

وزیر مالیه - البته میل خودتانست اختیار مالیات وضع کردن بمجلس شورای ملی است کسی هم تعجیل و اجبار نخواهد کرد ملاحظه خواهید کرد و اگر مصلحت هست وضع میکنند

مصلحت نیست وضع نمی کنید باز هم عرض می کنم آقایان در نظر داشته باشند که در سال گذشته بودجه تبدیل نمی شد و پیشنهاد مالیاتهای جدید یک مقدار از برای تبدیل بودجه بود و آنچه هم وزارت مالیه گفته است تنها بوزارت معارف نگفته است

بهمه وزارتخانه ها گفته است که بودجه هایی که نوشته می شود باید معلوم باشند آنچه معادل سال گذشته است باید معلوم باشند آنچه هم که وزارتخانه ها برای امسال اضافه میخارج دارند باید معلوم باشد و اینهم برای اساس تبدیل بودجه است که بدانیم بودجه که می آوردیم کسر نداشته باشد و بالاخره اینکه گفته می شود معارف یا غیر معارف

بنده خودم پرورده معارف هستم و بهر کجا هم رسیده ام از معارف رسیده ام بنده مخالفت با معارف ندارم

بعده هم که از جهت دیگری انتساب دارم پس بنده کمال موافقت دارم که معارف و عدایه بخصوص با یک سرعت خیلی زیادی ترقی کند ولی از اینکه ما بودجه های زیادی درست کنیم و بعد در پرداختش معطل بمانیم نتیجه ندارد

باید فکر عایدات کرد و معارج را هم در مقابل آن عایدات صورت داد و بعد از این هم این اساس را گرچه خیلی اساسی و اصولی نیست

ولی موقتاً تا یکی دو سال که واقعه معارف ما بیک جای صحیحی برسد این اصل را اختیار کرده ایم که از این در مقابل معارج همه عایدات پیش نهاد کنیم بمجلس مثل این که ملاحظه فرمودید وقتی که لایحه انحصار قند و چای را تقدیم کردم عرض کردم این عایدات برای راه آهن است و همچنین لوائح دیگر برای تکمیل راه شوره و معارف و صحیحه پیشنهاد کردیم و مجلس شورای ملی هم انشاء الله اهتمام خواهد کرد که در کار کردن

تسریع فرمایند

اوقات خودشانرا مشغول گفتگوهای غیر لازم نکنند که این مسئله مهم اساسی مملکت است همه انجام بگیرد

دولت نه وزارت مالیه هیچکدام با مقاصد آقایان مخالف نیستند

جمعی از نمایندگان وارد دستور شویم

رئیس - یک روزه چند روز قبل از سردار اجل رسیده بود

حالا برای اطلاع خاطر آقایان قرائت می شود

(شرح ذیل قرائت شد)

ساحت مقدس مجلس دارالشورای ملی شایده ارکانه عرض می دارد

چون این بنده ملت کسالت مزاج از انجام وظایف و کالت و نمایندگی طائفه بنی طرف معذورات

بموجب این عربضه استفای خود را بساحت مقدسه تقدیم میدارد که بطائفه مزبوره ابلاغ فرمایند

دیگری را برای نمایندگان خود انتخاب نمایند

طور بدهند

این راجع باینکه مسئله دیگری کمی خواهم سؤال کنم

این است پروردگزارش کردم شش نفر از اینها بوجوب لایحه پیشنهادی وزارت مالیه برای ریاست ابائی خواسته شده اند در صورتیکه از طرف رئیس کل مالیه یک نفر از اینها تنزل مقام داده شود

یعنی ریاست ولایتی برقرار شود آیا حقوقش همان حقوق اولیه است؟

پیشنهاد دادند که این کثرت است و تقدیر است لازم خواهد مفاش بالا برد و خواه یائین باید همین حقوق به آنها داده شود و بنده قانع شدم حالا هم عرض می کنم بوجوب این کثرت آقایان استخدام می شوند خدمت آنها معلوم

مدت خدمتشان هم معلوم و معلوم هم هست که در ایران باید خدمت کنند

حالا خواه در شیراز خواه در همدان خواه در بوشهر ما اینها را استخدام می کنیم برای تمام نقاط ایران

این که در اینجا نوشته شده است فرضاً اگر ما آنها را بفرستیم مطابق قانون استخدام باید با آنها اضافه حقوق بدهیم

مگر مادر سایر جاها مطابق قانون استخدام با آنها رفتار کرده ایم در جاهای دیگر می گویند این کثرت است

حالا می گویند مطابق قانون استخدام هر جا که ضرر بحال ماست فوراً می گویند قانون کثرت و اوجاب الرعايه هر جا که نفع ما است فوراً می گویند مطابق قانون استخدام!!

این طرز غریبی است این است که بنده ماده هفتم را این طور پیشنهاد کرده ام که هم دفع توهم از کلمه منصفانه بشود و هم اینقدر از هر طرف دچار اشکال نشویم

مخیر بنده امیدوارم از توضیحی که می دهم آقای آقا سید یعقوب قانع شوند و پیشنهاد خودشانرا مسترد فرمایند

اولاً راجع به معارج منصفانه که فرمودند هیچ کلمه دیگری نمی توانستیم بجایش بنویسیم

اگر از سابقه امر اطلاع داشتید هیچوقت تصور نمی فرمودید که بکنفر مأمور که فرضاً از این جا ب همدان میرود پانصد یا هزار تومان باو خرج سفر میدهند

همین مأمورین امریکائی که تا کنون اینجا بوده اند هر کجا رفته اند با نهایت صرفه سوئی آنچه معارجشان بود همانرا منظور کرده اند و هیچ ملاحظه نکردند که حقوق

کثرت ایشان چه بوده است

و این کلمه منصفانه که نوشته شده هیچ تکراری ندارد

البته مأموریکه از اینجا مأمور می شود بشیراز می بیند از این جا تا صفهان و از صفهان تا شیراز چه قدر مخارجش شده همان را منظور میدارند

اما در قسمت ثانیا اگر اینها قانون استخدام شامل حالشان می شد دیگر لازم بنوشتن نبود

ولی چون مشمول آن نیستند لذا این جا نوشته شد که اگر فرضاً بیندیر عیاش یا دزد آب که آب دره اویشان بنده است رفتند مطابق قانون استخدام اضافه درباره آن منظور میشود اینهم عادلانه است

همانطور که نسبت بمأمورین خودمان رفتار می کنیم نسبت با آنها هم رفتار می نمایم

رئیس - آقای کازرونی

(اجازه)

آقای میرزا علی کازرونی - بنده گمان میکنم این کلمه منصفانه که این جا قید شده است یک کلمه ایست که نمی توانیم درست مصداقش را نشان بدهیم

کلمه منصفانه و عادلانه و امثال اینها جزء تعارفانست

اینجا باید نوشته شود مخارج ضروری مخارجی که برای ایاب و ذهاب ضرورت دارد بنده اطمینان دارم که آقایان امریکائی هانها بیست و شصت روزی را منظور می دارند ولی قانون گذار از نقطه نظر بدینی باید قانون وضع کند که در آتی دچار اشکال نشویم

هیچ حکامان ندارد که ما کمال اعتماد را بوزارت مالیه و دکت مینویسد داشته باشیم در صورتیکه همانطور که آقای مخیر فرمودند فقط مخارج و کرایه داده میشود چرا این را مسراحتاً فرمود می کنید

این یکی تا ثاباً این که نوشته شده است اگر بنقاط آب و هوا اعزام شوند باید مطابق قانون استخدام اضافه حقوق بآنها داده شود

بنده نمی فهمم این نقاط آب و هوا کجا است

شما میخواهید هوای تمام دنیا را مثل شیران بکنید که هوای لطیف عالی داشته باشد

پس بیائید تمام ایران را جوهر کش کنید

این که نمی شود!!

ایران تمام نقاطش خوش آب و هوا است عباسی نسبت به صحرای بصره و بصره نسبت بسقطه مسقط نسبی برستان البته امورات تمامش نسبی است

البته تصدیق میفرمایند باین آقایان

را استخدام میکنیم برای ایران و ایران هم معلوم است یک جایش بد آب و هواست یک جایش خوش آب و هواست

مثلاً قزوین نسبت به طهران شاید هوایش خوب نباشد

در هر صورت بنده این را بی مورد می دانم و یک سابقه خوبی هم نیست که معادراً قانون می گذاریم

رئیس آقای رهنما

(اجازه)

رهنما عرض ندارد

جمعی از نمایندگان گمان مینماید کوات کافی نیست

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالعلی طباطبائی

پیشنهاد می نمایم که آخر ماده هفت به ترتیب ذیل اصلاح شود

معادل آنچه در قانون استخدام برای مستخدمین کشوری اضافه حقوق منظور شده پرداخته خواهد شد

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالعلی

(اجازه)

حاج میرزا عبدالعلی طباطبائی - چون قانون استخدام شامل مستخدمین خارجی نیست و ظاهر عبارت ماده اینست که مطابق قانون استخدام با آنها رفتار خواهد شد باین لحاظ بنده پیشنهاد کردم این طور نوشته شود تا معلوم شود

در این مورد همانطور که با مستخدمین ایرانی رفتار خواهد شد با آنها هم همانقدر که در قانون استخدام معین شده داد، خواهد مخیر - تصور می کنم این پیشنهاد تکرار و زائد خواهد بود

زیرا مادر لایحه نوشته ایم مطابق قانون استخدام

قانون استخدام هم میگوید کسانی که بنقاط آب و هوا میروند ربح یا یا منی حقوق بطور اضافه با آنها داده خواهد شد مقصود ما هم همین است که اشخاصی بنقاط آب و هوا از قبیل بنادر جنوب و دزد آب و غیره میروند مطابق قانون استخدام با آنها رفتار و معامل شود یعنی اضافه حقوقی بایشان داده شود

رئیس - مقصود ایشان اصلاح عبارتست

مخیر - قبول میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(باین ترتیب قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مخارج منصفانه تبدیل به فرسخی بکنم و تمامان بشود

رئیس - آقای حاج میرزا عبد الوهاب

(اجازه)

تسریع فرمایند

اوقات خودشانرا مشغول گفتگوهای غیر لازم نکنند که این مسئله مهم اساسی مملکت است همه انجام بگیرد

دولت نه وزارت مالیه هیچکدام با مقاصد آقایان مخالف نیستند

جمعی از نمایندگان وارد دستور شویم

رئیس - یک روزه چند روز قبل از سردار اجل رسیده بود

حالا برای اطلاع خاطر آقایان قرائت می شود

(شرح ذیل قرائت شد)

ساحت مقدس مجلس دارالشورای ملی شایده ارکانه عرض می دارد

چون این بنده ملت کسالت مزاج از انجام وظایف و کالت و نمایندگی طائفه بنی طرف معذورات

بموجب این عربضه استفای خود را بساحت مقدسه تقدیم میدارد که بطائفه مزبوره ابلاغ فرمایند

دیگری را برای نمایندگان خود انتخاب نمایند

این که در اینجا نوشته شده است فرضاً اگر ما آنها را بفرستیم مطابق قانون استخدام باید با آنها اضافه حقوق بدهیم

مگر مادر سایر جاها مطابق قانون استخدام با آنها رفتار کرده ایم در جاهای دیگر می گویند این کثرت است

حالا می گویند مطابق قانون استخدام هر جا که ضرر بحال ماست فوراً می گویند قانون کثرت و اوجاب الرعايه هر جا که نفع ما است فوراً می گویند مطابق قانون استخدام!!

این طرز غریبی است این است که بنده ماده هفتم را این طور پیشنهاد کرده ام که هم دفع توهم از کلمه منصفانه بشود و هم اینقدر از هر طرف دچار اشکال نشویم

مخیر بنده امیدوارم از توضیحی که می دهم آقای آقا سید یعقوب قانع شوند و پیشنهاد خودشانرا مسترد فرمایند

اولاً راجع به معارج منصفانه که فرمودند هیچ کلمه دیگری نمی توانستیم بجایش بنویسیم

اگر از سابقه امر اطلاع داشتید هیچوقت تصور نمی فرمودید که بکنفر مأمور که فرضاً از این جا ب همدان میرود پانصد یا هزار تومان باو خرج سفر میدهند

همین مأمورین امریکائی که تا کنون اینجا بوده اند هر کجا رفته اند با نهایت صرفه سوئی آنچه معارجشان بود همانرا منظور کرده اند و هیچ ملاحظه نکردند که حقوق

